

Møte torsdag den 8. desember kl. 10President: **T h o r b j ø r n J a g l a n d**

D a g s o r d e n (nr. 24):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2006, kapitler under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 7 og 15)
(Budsjett-innst. S. nr. 15 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 1 (2005-2006) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006))
2. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2005 under Kommunal- og regionaldepartementets forvaltningsområde (utreisесenter)
(Innst. S. nr. 31 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 80 (2004-2005))
3. Referat

Presidenten: Representantene Jan *Petersen* og Trygve Slagsvold *Vedum*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Presidenten vil gjøre oppmerksom på at det kan bli aktuelt å gå utover den fastsatte tid kl. 15 i dag når det gjelder Odelstingets møte. Det er en sak for Odelstinget, selvfølgelig, men dette er bare til informasjon nå. Odelstingets møte følger etter Stortingets møte.

S a k n r . 1

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2006, kapitler under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 7 og 15) (Budsjett-innst. S. nr. 15 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 1 (2005-2006) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 85 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen og inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Karin Andersen (SV) [10:03:41] (komiteens leder): Først vil jeg gjøre oppmerksom på en feil på side 21 og side 22 andre spalte i innstillingen, der Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ved en feil er blitt tatt med i en merk-

nad som går imot Regjeringens forslag om å øke barnetillegget i attføringspengene. Det gjør vi selvfølgelig ikke.

Dette er det første budsjettet fra arbeids- og sosialkomiteen, og vi ser tydelige tegn på at vi har fått en ny regjering med en ny politisk kurs for mer rettferdighet og fellesskap og mindre skattelette. Det er flere i arbeid, det er tryggere arbeidsmiljø, og det er en dobling av fattigdoms-satsingen. Totalt satses det 748,7 mill. kr på et bedre arbeidsmarked. Det er store bedringer i kommuneøkonomien på det budsjettet, det er bedringer i arbeidstakerrettighetene, og det er nesten en halv milliard mer til de fattigste. Det er et verdivalg, og det er en start på en ny politikk der flertallet og Regjeringen velger arbeid for alle, fellesskap og velferd framfor nye skattelettelser.

De største etiske, velferdspolitiske og økonomiske utfordringene vi har i samfunnet i dag, er at noen er reelt fattige i verdens rikeste land, at arbeidslivet er så tøft at mange skyves ut uten mulighet til å slippe inn igjen, og at færre greier å stå til pensjonsalderen. Å snu dette krever endringer både i arbeidslivet, slik at det blir mindre utstøting og mindre diskriminering, og i virkemiddelapparatet som skal gi folk mulighet til å komme tilbake til arbeidslivet.

I dette budsjettet er det tatt viktige steg på begge områdene, både når det gjelder arbeidsmiljøloven og når det gjelder styrkingen av Aetat.

Avtalen om inkluderende arbeidsliv er alle enige om skal videreføres og forsterkes. Et for ensidig fokus på sykefravær kan føre til mer utstøting. Derfor må alle tre delmål, både sykefravær, det å rekruttere tilbake dem som er støtt ut, og arbeidet for at flere seniorer skal makte å stå lenger i arbeid, få mer lik vekt. Det må settes opp mål og indikatorer for alle delmål, og staten og offentlig sektor må ta et større ansvar enn i dag for å følge opp delmål 2 og 3 i egen virksomhet. Dessverre viser resultatene at det er dårlig på det området. Funksjonshemmedes organisasjoner må også trekkes mye tettere inn i det arbeidet, for de har en kompetanse som partene i arbeidslivet trenger for å lykkes i arbeidet.

Ledigheten blant deler av innvandrerbefolkningen er også langt høyere enn i resten av befolkningen. Dette ber vi Regjeringen vurdere i forhold til IA-avtalen. I tillegg sier flertallet i komiteen at man bør vurdere aktivitetsplikt knyttet til diskrimineringsloven – slik som det er i likestillingsloven – som kan føre til diskriminering i rekrutteringsrutinene som en sjøl ikke er klar over. I tillegg vil vi peke på at gjeninnføring av integreringstilskuddet til dem som får opphold og familiegjengenforening med dem som er her, på humanitært grunnlag, vil kunne bidra vesentlig til at flere av dem kan lykkes med å komme i arbeid.

Regjeringen reverserer de svekkelsene av arbeidstakernes rettigheter som den Høyre-dominerte Bondevik-regjeringen, med støtte av Fremskrittspartiet, gjennomførte. Vi er enige om at de endringene som ble vedtatt da, kunne bidra negativt i forhold til inkluderende arbeidsliv, og påpeker at de funksjonshemmedes organisasjoner entydig har avvist dette og advart mot endringene. Det er også viktig at fornyelse i offentlig sektor skjer på en måte som ikke skaper utstøting, slik det har gjort til nå. Å skyve flere over på trygd er ikke moderne eller godt for landet

eller den enkelte. Høyres ideologi hentet fra New Public Management holder ikke, hvis vi vil at folk skal stå i arbeid til pensjonsalderen.

Innsatsen mot arbeidsledighet styrkes med 217 mill. kr til nye tiltak og 20 mill. kr til Aetat. Det gir rom for om lag 2 000 nye tiltaksplasser, og det er det behov for. Arbeidsledigheten er sakte på veg ned, men den er fremdeles for høy.

Ny arbeids- og velferdsforvaltning skal etableres for å få et helhetlig virkemiddelapparat som kan gi folk bistand etter behov. Regler, støttesystemer og lovverk må gås igjennom slik at dette fungerer målrettet. Det gjelder f.eks. kostnadstak, varighetsbegrensninger og aldersgrenser for attføring. Det er også viktig å sikre kompetanse i hele apparatet. Jeg vil spesielt legge vekt på kompetanse på ulike typer lærevansker, fordi mange av dem som har problemer på arbeidsmarkedet, har lærevansker, og det er kanskje bøygen for å komme tilbake i arbeid. I tillegg er det behov for kompetanse i forhold til problemer som vold og overgrep. Konsekvensene av slike forhold kan være store for den enkelte, men kan overkommes dersom en blir møtt på en måte som gjør det mulig å legge fram forholdet, og med kompetanse som gjør det mulig å komme videre. Attføringsbedrifter, vekstbedrifter, utdanning og bedriftsintern attføring er virkemidler som skal brukes, og alle må gås igjennom. Spesielt vil jeg legge vekt på at varig tilrettelagt arbeid kan være et virkemiddel for flere enn dem som i dag får tilbud om det.

Regjeringen utvider dagpengeperioden ved permittering og fjerner Bondevik-regjeringens kutt i lønnsgarantiordningen, som ville ha ført til at flere som mister jobben ved konkurs, også ville ha mistet deler av lønnen sin.

Det skal ikke være fattigdom i verdens rikeste land. Regjeringen vil legge fram en helhetlig politikk for å avskaffe fattigdom i Norge, står det i regjeringserklæringen. For flertallet og for SV er det et meget viktig verdispørsmål. Soria Moria-erklæringen sier at vi trenger en målrettet politikk for mindre forskjeller, flere i arbeid og bedre ytelser til dem som lever på så lave ytelser at det må betegnes som fattigdom.

Regjeringen foreslår – noe flertallet gir sin fulle støtte til – i dette budsjettet å styrke arbeidet mot fattigdom i neste periode med 500 mill. kr. En stor del av dette er økning i barnetilleggene, i attføringspengene og i medisinsk rehabilitering. Regjeringen har også videreført forslaget fra Bondevik II-regjeringen om å gi barnetillegg i den tidsbegrensede uførestøtten på nivå med varig uførestønad.

Det er svært viktig at vi gjør noe for de fattigste barnefamilieene. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet viser til at 5–10 pst. av stønadsmottakerne med dårlig råd risikerer å få dette tillegget utjamnet i forhold til sosialhjelp. Vi understreker viktigheten av at slike fattigdomsfeller fjernes, og at det tas opp i den varslede stortingsmeldingen om arbeid, velferd og inkludering. I tilknytning til den skal det også lages en plan for fjerning av fattigdommen. Det er svært viktig. Det er viktig at de samlede sosial- og trygdeytelsene holdes på et nivå som gjør at de som aktivt forsøker å komme tilbake til arbeid, klarer å fokusere på den

oppgaven. Vi ser fram mot gjennomgangen av dette. Det er viktig å forstå at hvis man ikke har hodet over vannet økonomisk, er det vanskelig å fatte mot, se lys i tunnelen og ta fatt på en lang og vanskelig veg mot et arbeidsliv som hittil ikke har villet ha en.

Mange kan komme i arbeid, men det er også en realitet at ikke alle kan lykkes med det. De skal ikke straffes med et liv i evig fattigdom. Derfor sier Regjeringen i Soria Moria-erklæringen at velferdskontrakter skal utvikles slik at den som inngår en kontrakt med målsetting om opplæring, arbeid eller behandlingstilbud eller lignende, skal ha ytelser opp mot SIFOs satser. De skal ha rettigheter og plikter ut fra behov og muligheter som finnes. Plikt fungerer under forutsetning av at det en forpliktes til, holder kvalitetsmessig mål og gir mening for en sjøl og andre, og at en følges opp og ikke får seile sin egen sjø uten å bli sett og inkludert.

Målet er å få flere i arbeid. Men denne regjeringen har også lovet å løfte dem som aldri kommer til å kunne peke på statsbudsjettet og si: Jeg går i pluss, sats på meg. Det er bare politisk etikk, moral og verdisyn som kan avgjøre om vi også greier å løfte dem sammen med oss andre.

Så vil jeg også peke på at det i Soria Moria-erklæringen sies at vi skal legge prinsippet om samfunnsmessig likestilling og universell utforming til grunn, og at mennesker som lever med nedsatt funksjonsevne og kronisk sykdom, må sikres en livskvalitet på linje med den øvrige befolkningen, og at vi vil gjennomføre brukermedvirkning som prinsipp. Dette er viktig, for det står igjen mye før funksjonshemmede er likestilt med oss andre i samfunnet.

Komiteen har gjort tre endringer under behandlingen av budsjettet. Det er en enstemmig komite som sikrer bladet Velferd, fagbladet som i 2005 fikk prisen for beste fagblad. Det er ei vaktbikkje som vi trenger på det området som vi har ansvar for, og som det skal skje så viktige ting på framover. Stiftelsen Rettferd for Taperne sikres 1 mill. kr til det arbeidet de har blitt pålagt i forbindelse med oppfølgingen av 900 personer som Stortinget vedtok å gi billighetserstatning på grunn av det de har opplevd på barnehjem, i skolehjem eller i fosterhjem. Til sist har Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV sikret flertall for å gjeninnføre ordningen med finansiering av paraplyorganisasjoner for personer med nedsatt funksjonsevne, slik den var før omleggingen som ble vedtatt i forbindelse med Innst. S. nr. 162 for 2003–2004.

Med dette vil jeg anbefale Stortinget å støtte flertallet i innstillingen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Kjønaas Kjos (FrP) [10:13:58]: Regjeringspartiene i arbeids- og sosialkomiteen sier i sine generelle merknader at de ønsker en generell politikkendring for å skape mindre økonomiske forskjeller og bedring av økonomiske ytelser for mennesker som i dag lever på så lave inntekter at det må betegnes som fattigdom. Samtidig øker de samme partiene matmomsen, noe som gir dem som har aller minst, en økning i utgifter som overstiger den skatteletten de blir gitt. Bildet blir enda mer underlig

når den samme regjeringen faktisk gir en skattelette på 20 000 kr til dem som tjener 1 mill. kr i året.

Mener SV virkelig at dette er en generell politikkenning som skaper mindre økonomiske forskjeller?

Karin Andersen (SV) [10:15:06]: Det skatteopplegget som denne regjeringen har foreslått og fått vedtatt, er en vesentlig forbedring i forhold til det skatteopplegget som Regjeringen Bondevik la fram, og som hadde gitt vesentlig større skatteletter til personer med høye inntekter og ikke minst med svært høye formuer. Det er en realitet. Jeg antar at Fremskrittspartiets skatteopplegg også hadde gitt svært store forskjeller.

Så er det riktig at det er et stykke igjen for at skattesystemet blir enda mer rettferdig i forhold til dem som har høye inntekter. Det har Regjeringen sagt at den skal jobbe videre med, slik at den fordelingen blir bedre.

Denne regjeringen har forpliktet seg til å øke ytelsene for dem som lever på svært lave ytelser. I dette budsjettet er det tatt et første lite skritt i forhold til barnetilleggene, men arbeidet med dette vil komme når vi legger fram stortingsmeldingen om arbeid, velferd og inkludering og de tiltakene som vil følge etter det.

Martin Engeset (H) [10:16:29]: For knappe to uker siden hadde statsråd Bjarne Håkon Hanssen et meget interessant og modig utspill i Dagens Næringsliv hvor han tok til orde for å fjerne velferdsordninger for å få penger til å bekjempe fattigdom og arbeidsledighet. Til Dagens Næringsliv 25. november uttalte han:

«Velferdsordninger kan stå for fall. Vi er i gang med å lage listen. Jeg vet det kommer til å bli bråk.»

– Og bråk ble det. Over en helside i Verdens Gang noen dager senere er Karin Andersen forundret over Hanssens utspill. Hun avviser at hun vil stemme for å fjerne velferdsordninger, og at statsråden her arbeider i strid med Soria Moria-erklæringen.

Mitt spørsmål blir derfor: Er dette et eksempel på hvilken kommunikasjonsform vi må forvente i tiden fremover mellom statsråden og den fremste representanten for hans parlamentariske grunnlag? Og mener Karin Andersen at dette er særlig mye bedre enn å stå på plenen utenfor Stortinget?

Karin Andersen (SV) [10:17:38]: Statsråden og jeg er helt enige om at grunnlaget for denne regjeringen er Soria Moria-erklæringen. Den står vi fast på.

I Soria Moria-erklæringen er det helt klinkende klart at velferden og tiltakene for dem som har det vanskeligst, og dem som står uten arbeid, skal forbedres. Vi har i Soria Moria-erklæringen skissert at man f.eks. skal utvikle det som heter velferdskontrakter, som skal gi mange av dem som i dag lever på ytelser, en mulighet til å komme mer over i aktivitet, muligens arbeid, og få det bedre enn i dag.

I det arbeidet kan det vise seg at man får mindre bruk for noen av de ordningene som finnes i dag, men den eneste velferdsordningen som SV har programfestet at vi er villig til å fjerne, er kontantstøtten. Det har vi som kjent ikke fått fullt gjennomslag for i Soria Moria-erklæringen.

André N. Skjelstad (V) [10:18:57]: Enhver avisleser har i den senere tiden kunnet konstatere at arbeids- og inkluderingsministeren og lederen av arbeids- og sosialkomiteen har forskjellige definisjoner på fattigdom. Komitelederen opererer med en definisjon som gjør at Regjeringens bebudede plan for avskaffelse av fattigdom vil hjelpe langt flere.

Representanten Andersens parti sitter nå i regjering i lag med Arbeiderpartiet, som har statsråden. Statsråden har på mange måter signalisert at for å finansiere fattigdomspakken må det kutt til. Derfor ønsker jeg å spørre representanten Andersen: Hvilke kutt i velferdsordninger, som statsråden nå har signalisert, ser representanten Andersen for seg?

Karin Andersen (SV) [10:19:57]: I arbeidet med den nye stortingsmeldingen om arbeid, velferd og inkludering må vi sjølsagt gå inn i spørsmålet om definisjon av fattigdomsgrensen. Det er det ikke tatt stilling til i Soria Moria-erklæringen, slik den ligger nå. Det er riktig at da vi behandlet fattigdomsmeldingen sa Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet at vi måtte vurdere den fattigdomsgrensen som Bondevik-regjeringen la til grunn. Vi kan lett se av den at det er et inntektsnivå som reelt sett er fattigdom. Veldig mange lever på det nivået, og det fører til sosial nød og ekskludering.

Vi skal gå inn i dette spørsmålet når vi skal gjennomgå og lage meldingen, for det er nødvendig, men kanskje ikke det viktigste. Det aller viktigste for meg og for SV er at vi får på plass tiltak og får løftet ytelsene fort, slik at de som lever i sosial nød og ekskludering, får det bedre.

Så til hva vi skal gjøre for å få disse ordningene på plass. Selvfølgelig må det til omfordeling for å få det til, men ikke omfordeling mellom syke, fattige, funksjonshemmede og arbeidsledige, slik som Bondevik-regjeringen stod for. Vi må tørre å ta den omfordelingen også i forhold til dem som er rike og har noe å fordele.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Lise Christoffersen (A) [10:21:32]: Som ny stortingsrepresentant har det vært interessant å følge høstens budsjettdebatt. Hovedinntrykket har vært en regjering og et nytt rød-grønt flertall på offensiven, opp mot en litt tafatt opposisjon, som ikke helt har taklet overgangen etter valget. Det er kanskje forståelig siden velgerne så klart og tydelig vendte tommelen ned for videre eksperimentering med skattelette og privatisert velferd, som var selve kjernen i det borgerlige alternativet.

Det som er litt vanskeligere å forstå, er at opposisjonen stadig gjentar at de ikke klarer å få tak i hva den nye kursen egentlig består i. Når dagens debatt er over og vedtakene fattet, regner jeg med at kursen er blitt litt klarere, for i dag er Stortinget invitert til å diskutere en av de store budsjettvinnerne i den nye kursen: den delen av befolkningen som er avhengig av Arbeids- og sosialdepartementets budsjett. Dette er ingen tilfeldig budsjettvinner, men et helt bevisst krafttak for de gruppene som blir særlig prioritert i Soria Moria-erklæringen. I stedet for skattelette

satser det nye flertallet på tre hovedpilarer i arbeids- og sosialpolitikken – en betydelig mer ambisiøs arbeidsmarkedspolitikk, en kraftig heving av innsatsen mot fattigdom, med særlig barnepolitisk fokus, og en reversering av den forrige regjeringens undergraving av arbeidstakers rettigheter. Dette er tydelige verdivalg fra et nytt flertall. Dette er den nye kursen, som vil bli fulgt opp videre i kommende budsjetter.

Allerede neste år kommer stortingsmeldingen om arbeid og velferd fulgt av en egen plan for bekjempelse av fattigdom, og viktigst av alt, gjennom den nye arbeids- og velferdsetaten kommer den største sosialpolitiske reformen på lenge – ordningen med velferdskontrakter, der de som inngår kontrakt, skal få økte ytelser mens de kvalifiserer seg for arbeidsmarkedet.

Den nye arbeids- og velferdsetaten som blir operativ fra 1. januar 2006, har som formål å få flere i arbeid og færre på passiv stønad. Regelverket skal gjennomgås, gjøres enklere og tilpasses den enkeltes behov på en bedre måte. Alle steiner skal snus i tett samarbeid med interesseorganisasjonene. Det kommer til å stille store krav til de ansatte i førstelinjetjenesten, men samtidig gis det større frihet til å ta fornuftige avgjørelser lokalt.

Velferdskontrakter er sosiale investeringer som vil gi god avkastning, både i form av livskvalitet for den enkelte og økt verdiskaping i samfunnet som helhet. Velferdskontraktene bygger på flertallets menneskesyn, der hver og en har rett til å finne sin plass i samfunnet ved å bidra til fellesskapet med det man kan. Alle mennesker har behov for å oppleve at samfunnet trenger dem. I dag har vi altfor stor oppmerksomhet rettet mot hva som er den enkeltes problem. Det ønsker vi å snu, slik at vi i stedet spør om hva folk kan og hvordan den evnen til verdiskaping som alle besitter, kan styrkes, slik at flere kommer i arbeid. Flertallet vil ha særlig oppmerksomhet rettet mot ungdom, innvandrere og personer med behov for attføring og tilrettelegte arbeidsplasser. Utgangspunktet er at menneskene er samfunnets viktigste ressurs, og at det bor ressurser i alle mennesker.

Nærmere 1,2 milliarder kr er foreslått og vil bli vedtatt utover Bondevik II-regjeringens forslag på dette departementets budsjett allerede neste år. Som en rød-grønn tråd gjennom budsjettforslaget finner vi de konkrete tiltakene: Der Bondevik kutter, tilfører vi 217 mill. kr til 2 000 nye tiltaksplasser. Vi øker fattigdomspakken med nesten 0,5 milliarder kr ekstra, og av det igjen går nesten halvparten til økning i barnetilleggene til personer som er på yrkesrettet attføring eller under medisinsk rehabilitering. Vi gjeninnfører feriepene til de arbeidsledige – et kutt som for oss var helt uforståelig – vi reverserer innstramningen i lønnsgarantiordningen og opprettholder ventelønsordningen, for å nevne noe. Vi ser kort og godt ikke poenget i å ta fra dem som lite har, for å finansiere skattelette i den andre enden. Riktignok på en annen komites budsjett, men i samme gode ånd, kommer også nye 100 mill. kr til å innlemme flere i ordningen med integreringstilskudd for innvandrere.

At denne kursendringen kan beskrives som utydelig fra opposisjonens side, er uforståelig, men det må antake-

lig skrives på kontoen for politisk retorikk, i håp om å tilsløre det som for de fleste andre framstår som reelle politiske forskjeller. Jeg ser fram til en debatt der disse forskjellene kommer tydelig fram, i trygg forvisning om at de beste forslagene kommer til å bli vedtatt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:26:17]: Taleren var inne på retorikk. Jeg får jo da si at befolkningen gjorde et valg, og vi har et klart flertall av de rød-grønne. Men det er verdt å gjøre oppmerksom på at de andre partiene i denne salen har over 25 000 stemmer mer enn det rød-grønne alternativet – bare så det er sagt.

Fremskrittspartiet legger fram et forslag om en økning av minstepensjonen for den enkelte på 5 000 kr. Vi får nå melding om at flere og flere minstepensjonister er avhengig av å gå til sosialkontoret – en utvikling som vi synes er veldig dårlig.

Arbeiderpartiet går jo som kjent imot den økningen til minstepensjonistene, og da er mitt spørsmål: Er det fordi de mener at minstepensjonistene får nok penger i pensjon? Eller er det fordi de ikke har penger å gi til minstepensjonistene?

Lise Christoffersen (A) [10:27:26]: Jeg registrerer med utgangspunkt i det representanten Kenneth Svendsen sier om antall stemmer, at de som lagde den nye valgloven, var framsynte mennesker på de fattiges vegne som sørget for at det ble et rød-grønt flertall i salen.

Når det gjelder økning av minstepensjoner, har vi valgt ikke å ta stilling til det i budsjettet i år. Til våren kommer saken om pensjonsreformen. Nivået på minstepensjoner er selvfølgelig et tema i den forbindelse, men det er et faktum at det er ganske store forskjeller innenfor gruppen som kalles minstepensjonister. En minstepensjonist er ikke nødvendigvis en minstepensjonist. Godt over halvparten av dem har formue, penger i banken – andre har en veldig vanskelig livssituasjon. Så jeg tror vi må gå mer detaljert inn i sammensetningen av mottakerne av stønader. Det har vi for så vidt varslet at vi skal. Alle typer stønadsmottakere skal gjennomgås, også dem som representanten Kenneth Svendsen nevner her, som eventuelt må supplere trygd med sosialhjelp. Det er altså en gruppe som vi kommer til å se nærmere på.

Martin Engeset (H) [10:29:00]: Politikk er å prioritere. I forrige stortingsperiode sørget Bondevik II-regjeringen for å fjerne den generelle gravferdsstøtten og erstatte denne med en mer målrettet og behovsprøvd ordning, som gagnar dem som trenger det mest.

I tillegg frigjorde dette midler til satsing mot fattigdom. Denne endringen skjedde til store protester fra Arbeiderpartiet og SV. Det var ikke grenser for hvor usosialt dette var. I valgkampen ble vedtaket om en endring av gravferdsstøtten brukt partipolitisk av Arbeiderpartiet som et eksempel på ting som gikk i feil retning under den forrige regjeringen.

I budsjettinnstillingen vi behandler her i dag, sier nå derimot de samme partier at de støtter en videreføring av behovsprøvd gravferdsstønad, slik Bondevik-regjeringen foreslo. Det fremgår av innstillingen, side 38.

I løpet av kort tid har derfor Arbeiderpartiet klart det kunststykket å være både for og imot behovsprøvd gravferdsstøtte.

Kan representanten Lise Christoffersen være så snill å forklare meg hva hun og Arbeiderpartiet egentlig mener om dette akkurat nå?

Lise Christoffersen (A) [10:30:24]: Akkurat nå mener vi det som representanten Martin Engeset ganske riktig refererte fra innstillingen. Vi skal ikke prøve å legge skjul på noen av de standpunktene som vi flagget tidligere. I den situasjonen som nå er, med utgangspunkt i det Bondevik II-budsjettet som ble presentert og de 24 dagene man hadde til å flytte på penger – og jeg vil berømme Regjeringen for at den faktisk har greid å flytte på så mye som 8,1 milliarder kr – var ikke spørsmålet om gravferdsstøtte det vi valgte å prioritere. Vi valgte å prioritere de tiltakene som jeg viste til i det første innlegget mitt.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [10:31:18]: Et av Arbeiderpartiets argumenter for å ha flere arbeidsmarkedstiltak er at ledigheten blant innvandrere fra ikke-vestlige land er så høy. Samtidig er det dessverre grunn til å tro at det i mange tilfeller er holdninger i arbeidslivet som hindrer inkludering. Personer med svært høy utdanning og kompetanse blir ikke kalt inn til intervju når relevante stillinger lyses ut, fordi de har et fremmed navn. Kristelig Folkeparti støtter at disse blir rekruttert til offentlig sektor. Men vi hadde forventet støtte til at innvandrere hadde blitt en forpliktende del av IA-avtalen når den nå skal revideres. Mener Arbeiderpartiet at det er tilstrekkelig fokusering på dette i arbeidslivet? Hadde det ikke vært naturlig å løfte det inn i et mer forpliktende samarbeid, slik IA-avtalen fungerer?

Lise Christoffersen (A) [10:32:24]: Jeg deler representanten Åse Gunhild Woie Duesunds bekymring når det gjelder integrering av innvandrere på arbeidsmarkedet. Jeg har en fortid som ordfører i Drammen kommune, som er innvandrerby nr. 2 i Norge, nest etter Oslo, med en meget høy andel innvandrere som kom som arbeidsinnvandrere på 1960-tallet og 1970-tallet, uten veldig mye utdanning i bagasjen. Så vi har sett de problemene på nært hold.

Om det er IA-avtalens ramme som er den rette for å få sterkere søkelys på innvandrernes situasjon på arbeidsmarkedet, er vi foreløpig litt i tvil om. Men jeg kan forsikre at integrering av innvandrere på arbeidsmarkedet kommer til å bli en prioritert oppgave for Regjeringen og det nye rød-grønne flertallet. Det kan hende at denne saken er så viktig og så spesiell, fordi vi her snakker om mennesker som ikke er utstøtt, men som skal inn på arbeidsmarkedet, at den kanskje fortjener et eget program. Vi lover at den skal ha vår fulle oppmerksomhet.

Presidenten: Replikorkordskiftet er over.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:33:49]: Vi får nå foruroligende meldinger fra flere og flere kommuner om at minstepensjonistene utgjør en stadig større andel av dem som trenger sosialhjelp. Mange av dem som i dag er minstepensjonister, er den generasjonen som gjennom et langt og aktivt liv har vært med på å bygge opp den velstand vi i dag tar for gitt. For Fremskrittspartiet skal ikke pensjonen bare være nok som et eksistensgrunnlag, men være noe som kan gi mening med livet, i form av at den skal ligge på et slikt nivå at minstepensjonisten skal kunne ha råd til å unne seg noen goder. Dessverre er så ikke tilfellet for mange.

Som jeg sa innledningsvis, kommer det foruroligende meldinger om at stadig flere minstepensjonister må ty til sosialhjelp for å unngå direkte fattigdom. Fremskrittspartiet mener dette er uverdigg. Derfor har Fremskrittspartiet i sitt alternative forslag til statsbudsjett foreslått en økning på 5 000 kr. Dette vil gi rom for at den generasjonen som bygde opp dette landet, skal kunne unne seg noen flere av de godene vi tar for gitt, og for at de som i dag må gå til sosialkontorene for å få hjelp, i framtiden skal kunne slippe det.

Jeg er skuffet over at Regjeringen ikke vil være med på å gi dette løftet til våre minstepensjonister, spesielt etter de løfter som Arbeiderpartiet forespeilte den eldre del av befolkningen i valgkampen, nemlig at kampen for de eldre og mot fattigdom skulle være første bud.

Dessverre har den nye regjeringen – i sin iver etter å «ta» de såkalt rike – gått motsatt vei. Da tenker jeg på hvordan økningen i formuesskatten først og fremst vil ramme minstepensjonistene som sitter med egne hus, som på papiret kan se ut som forholdsvis store verdier, som nå skal skattlegges ytterligere. Det er verdt å merke seg at for å betale den ekstra skattebyrden må minstepensjonistene ta av pensjonen sin, som igjen gjør at de får enda mindre å rutte med, og kanskje blir avstanden til sosialkontoret enda kortere. Som kjent stilles det krav fra sosialkontoret om at de som skal ha hjelp, må realisere sine verdier. Det betyr i sin ytterste konsekvens at den minstepensjonisten som søker hjelp, må selge huset sitt for å få den hjelpen. Dette er en uverdigg situasjon som Fremskrittspartiet ikke aksepterer. Det kom også godt fram i svarreplikken fra representanten Christoffersen at mange minstepensjonister har store verdier. Disse store verdiene er altså i form av et hus som er bygd kanskje på 1950-tallet og 1960 tallet, som de kanskje må realisere for å kunne leve et godt liv videre.

Jeg kunne fortsette med de sosiale skatte- og avgiftsøkningene som vil sende flere av dem som er nederst på rangstigen, inn i fattigdom, til sosialkontoret. Jeg kan jo nevne økningen av matmomsen, som rammer både minstepensjonister og småbarnsforeldre, og spesielt de småbarnsforeldrene som er aleneforsørgere. Dette viser at første skritt for å bekjempe fattigdom er å senke eller fjerne de skatter og avgifter som gjør at folk som i utgangspunktet kunne leve av egen arbeidsinntekt eller pensjon, ikke makter det. Det er vel ikke uten grunn at Arbeider-

partiet har fjernet verset i «Internasjonalen» som omhandler skatt.

I budsjettforliket i 2002 mellom Fremskrittspartiet og regjeringen Bondevik II fikk vi gjennomslag for at likestillingen mellom gifte og samboende og enslige pensjonister skulle økes. Dette førte til at avkortingen gikk fra 25 pst. til 15 pst. Fremskrittspartiet mener at pensjon er en rettighet den enkelte gjennom et langt liv har opparbeidet seg som selvstendig individ, og den skal da ikke reduseres fordi han eller hun tilfeldigvis er gift eller samboer. Derfor har Fremskrittspartiet i sitt alternative forslag til statsbudsjett fremmet forslag om at likestillingen mellom pensjonen til gifte og ufarte pensjonister fortsetter, slik at fratrukket for 2006 blir 10 pst. og fortsetter med 5 pst. årlig til begge har full pensjon.

Arbeiderpartiet har hatt parolen «Arbeid for alle», men problemet er at de ikke har en politikk som samsvarer med det. For at flere skal kunne få seg arbeid, må det legges en skatte- og avgiftspolitik til grunn hvor det lønner seg for næringslivet å etablere arbeidsplasser, og hvor det lønner seg for arbeidstaker å arbeide – en politikk som investerer i forskning, skoleverket og infrastruktur. En slik politikk vil føre til at skattebetalerne vil spare store utgifter til dagpenger og arbeidsmarkedstiltak. I tillegg er en slik politikk, hvor flere får seg ordinært arbeid, den beste form for fattigdomsbekjempelse. En slik politikk er beskrevet i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2006, og er å anbefale for alle statsrådene.

Denne regjeringen går dessverre motsatt vei gjennom skatte- og avgiftsøkninger. Som om ikke det er nok, pålegger de næringslivet ekstra kostnader og byrder ved å øke arbeidsgivers ansvar for arbeidstakers lønn ved permitteringer fra fem til ti dager, og reduserer permitteringsløpet fra 42 til 34 uker. Jeg må tillate meg å sette et spørsmålstegn ved hva Regjeringen egentlig mener om dette, for i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2005, altså for knapt seks måneder siden, mente Arbeiderpartiet at permitteringsperioden burde være 42 uker, og ved budsjettbehandlingen for ett år siden mente de samme partiene at arbeidsgivers ansvar skulle være fem dager. En kan jo stille seg spørsmålet om hva som har skjedd, siden Arbeiderpartiet til de grader har skiftet standpunkt.

I går debatterte Stortinget innstillingen fra transport- og kommunikasjonskomiteen. Jeg nevner dette fordi det har stor sysselsettingsmessig betydning, både kortsiktig og langsiktig. En satsing på vegbygging ville gitt stabile og sterkt forbedrede rammevilkår for næringslivet. En slik satsing ville gitt betydelig økt stabil sysselsetting. Men dessverre springer Regjeringen også her fra sine løfter, ikke bare fra de løftene som ble gitt i valgkampen, men også fra de vedtak som regjeringspartiene sammen med Fremskrittspartiet gjorde ved behandlingen av Nasjonal transportplan. Fremskrittspartiets alternative budsjettfor- slag ville styrket veksten i sysselsettingen, og flere ville kommet ut i arbeid. Dessverre er det en stor fare for at det samlede opplegget fra Regjeringen vil være med på å svekke muligheten for økt sysselsetting.

Fremskrittspartiet er opptatt av at alle som har restarbeidskraft, skal kunne bruke denne. Derfor foreslår Frem-

skrittspartiet at både posten Investeringer i skjermede tiltak og ordningen med uføretrygd som lønnskudd styrkes. Fremskrittspartiet er bekymret over at bevilgningene reduseres for disse postene. Økt fokus på og bruk av midler til dette vil føre til at samfunnet sparer store beløp på andre kapitler og poster. Men kanskje det viktigste er at de som i dag er utenfor arbeidslivet på grunn av sykdom eller sitt handicap, får muligheten til å komme tilbake til arbeidslivet. Mange sitter i dag uten det sosiale nettverket som en arbeidsplass gir, med økt risiko for psykiske problemer, som igjen gir dårligere livskvalitet for den enkelte og økte kostnader for samfunnet. En betydelig satsing på å tilbakeføre dem som har restarbeidskraft som kan utnyttes ved å legge forholdene til rette på arbeidsplassene basert på den restarbeidskraft den enkelte har, vil gi en betydelig økt livskvalitet for den enkelte.

I flere avisoppslag er det vist til problemer med biler som kommer inn under bilordningen for personer med nedsatt funksjonsevne. Spesielt har bilmerket Mercedes Vito blitt nevnt. I svarbrev til meg angående dette framgår det at statsråden har gitt Rikstrygdeverket et spesielt ansvar for å sørge for at de som rammes økonomisk av dette, ikke blir skadelidende. Det er jeg veldig godt fornøyd med. Bilordningen krever at de som har funksjonshemning, har bilen i elleve år før de får ny bil. Dette er særdeles lang tid, og jeg tviler på om det er noen i denne salen som har én bil i noe i nærheten av den perioden. Når man så i tillegg vet at dette er over gjennomsnittlig levealder for personbiler i Norge, blir det ekstra galt. Det er ingen grense for hvor mye en slik bil legger bak seg i antall kilometer før den kan skiftes ut, noe som i realiteten betyr at bilen kan være utslitt lenge før de elleve årene er gått. De som får tildelt denne type bil, er jo helt avhengig av bilen for å komme seg fram, noe som betyr at det er stor sannsynlighet for at bilen er utslitt lenge før de elleve årene er gått. En skal også ha med seg at det vil føre til at de årlige driftsutgiftene blir uforholdsmessige høye når bilen er kjørt langt.

På denne bakgrunn har Fremskrittspartiet fremmet et forslag om at Regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett legger fram en vurdering av om antall kilometer bilen tilbakelegger, også skal legges til grunn for når bilen skal skiftes ut.

Med dette tar jeg opp de forslagene som Fremskrittspartiet har fremmet i innstillingen, og det forslaget vi er medforslagsstiller til.

Presidenten: Representanten Kenneth Svendsen har tatt opp de forslag som han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Eva Kristin Hansen (A) [10:42:42]: I budsjettinnstillingen går Fremskrittspartiet og resten av mindretallet mot å gjeninnføre feriepenger for dem som går på dagpenger, bl.a. fordi mange vil komme seg i jobb i løpet av opptjeningsperioden. Det er for så vidt riktig at mange av dem vil komme i jobb, men det er ikke noe argument, iallfall ikke for å ta pengene fra dem som faktisk blir gående ledig.

Mindretallet skriver på side 20 at de ønsker en omprioritering fra feriepenger til aktiv oppfølging og støtte til arbeidssøkere fra Aetat. Da har jeg et spørsmål til representanten Svendsen: Hvordan mener han at Aetat skal sikre bedre og mer aktiv oppfølging når Fremskrittspartiet vil kutte i overføringene? Mener representanten at det blir lettere eller vanskeligere å gi folk oppfølging med færre ansatte og kutt for Aetat?

Kenneth Svendsen (FrP) [10:43:59]: Vårt opplegg til statsbudsjett for 2006 fremmes ikke for dette området; vi fremmer det i finansinnstillingen.

Det er korrekt at vi kutter på disse postene, av den enkle grunn at med vårt totale skatte- og avgiftsopplegg vil arbeidsledigheten reduseres dramatisk, og flere folk vil komme i arbeid, noe som igjen betyr at man ikke har behov for de midlene som brukes til Aetat. Det som er viktig for oss, er å skape arbeidsplasser, slik at man får ordentlige, ordinære arbeidsplasser ute i markedet. Det er den måten vi akter å løse dette på: flere folk i ordinært arbeid og færre på arbeidsmarkedstiltak og på dagpenger.

Karin Andersen (SV) [10:45:12]: Først til formuesskatten: Jeg vil gjøre Fremskrittspartiet oppmerksom på at 40 pst. av pensjonistene ikke betaler formuesskatt, 40 pst. av pensjonistene får redusert formuesskatt med denne regjeringen, og 20 pst. får økt formuesskatt som følge av at bunnfradraget ikke oppveier oppjusteringen av ligningsverdien på bolig og aksjerabatten. Så situasjonen er den at det er færre pensjonister som får formuesskatt med denne regjeringen enn med den forrige.

Så: Jeg har lest Fremskrittspartiets program med stor forundring, og særlig punktet om funksjonshemmede, for der står det at «integrering i samfunnet må henge sammen med vedkommendes grad av funksjonshemming», og at den enkelte selv fritt må kunne «velge hvilken grad av integrasjon han eller hun ønsker, så lenge dette ikke er til ulempe for andre».

Jeg har lyst til å spørre Fremskrittspartiet: Mener Fremskrittspartiet det er slik at vi andre skal kunne si nei til å ha funksjonshemmede som naboer fordi vi ikke liker rullestolrampa, eller fordi vi ikke liker nabolaget? Hva i all verden er det Fremskrittspartiet mener med en slik programformulering, at det er vi andre som skal bestemme hva som er til ulempe for oss, og derved bestemme hvor funksjonshemmede skal få lov til å bo?

Kenneth Svendsen (FrP) [10:46:52]: Det kommer vel ganske klart fram i vårt forslag til alternativt statsbudsjett hva vi mener om dette. Fremskrittspartiet ønsker nemlig å satse på å ta i bruk den restarbeidskraften de funksjonshemmede har. Derfor satser vi, i motsetning til det Regjeringen gjør, betydelige midler på skjermede tiltak, vi satser betydelig mer midler enn Regjeringen for å få uføretrygdene tilbake til arbeid, av den enkle grunn at dette vil føre til et langt bedre liv for den enkelte som har en funksjonshemming. Derfor har vi, som sagt, overført betydelig mer penger til dette, for å gi dem et ordentlig og

godt tilbud, en arbeidsplass tilpasset det behovet de har. Det viser vel godt hva vi mener om dette punktet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Martin Engeset (H) [10:48:07]: Velferdspolitikken må etter Høyres oppfatning bygge på folks naturlige ønske om selvforsørgelse og legge til rette for at flest mulig kan forsørge seg selv og sine gjennom arbeid og egen inntekt. Deltakelse i arbeidslivet er den viktigste sikringen for sosial inkludering og mot fattigdom. Det er derfor svært gledelig å registrere ferske tall fra Aetat som viser at nedgangen i arbeidsledigheten har forsterket seg den siste måneden. Totalt har arbeidsledigheten gått ned med 11 300 personer fra november i fjor til november i år. Også tallet på ledige stillinger har økt sterkt de siste månedene. Alt tyder derfor på at vi kan vente en ytterligere nedgang i arbeidsledigheten i løpet av de kommende månedene.

Norsk økonomi er inne i en meget sterk vekst. Norsk eksport har aldri vært så høy. Vi opplever tidenes gründerboom. Flere nordmenn enn noen gang er i jobb. Investeringene går opp og ledigheten ned. Kort sagt: Det går svært godt i norsk økonomi for tiden. De gode tidene i økonomien har imidlertid ikke kommet av seg selv. Høyre og Samarbeidsregjeringen klarte å holde orden på selve bunnplassen i økonomien i den tiden vi satt i regjering. Det handler om lave skatter, som reduserer kostnadene ved å starte og drive virksomhet i Norge, lav rente, som gjør det mulig å investere og etablere ny virksomhet, og en kronkurs som gjør det mulig å få solgt norske varer og tjenester. Alt dette har bidratt til at Jens Stoltenberg og hans regjering har kommet til dekket bord. Til og med finansminister Kristin Halvorsen har åpenbart innsett dette nå som valgkampen er over. I sin finanstale i Stortinget sa hun følgende:

«Norsk økonomi er solid. Vi forventer solid økonomisk vekst neste år, god vekst i sysselsettingen og nedgang i arbeidsløsheten.»

Og videre:

«Norsk økonomi er altså i en svært god stand, og mange andre land kan misunne oss vår situasjon.»

Slett ingen dårlig attest fra landets nye finansminister til den finansminister og den regjering som har styrt Norge gjennom fire år. Og for å knytte dette direkte til denne debatten: Den beste sosialpolitikken som kan føres, er den politikken som sørger for at det er orden i økonomien, at folk kan oppleve trygghet i jobben, trygghet for å kunne betale regningene sine i tide, trygghet for hus og hjem. I motsatt fall: Når det ikke er orden i økonomien, rammer dette blindt, og de som rammes først og hardest, er de som på forhånd har det vanskeligst.

Også sykefraværet synker. Det totale fraværet i første kvartal 2005 gikk ned med 15 pst. sammenlignet med første kvartal året før, og fraværet fortsatte å gå ned i andre kvartal 2005. Sammenlignet med året før var nedgangen 12,5 pst. Årsakene er fokus på sykefraværarbeidet i hele arbeidslivet i tråd med målene i avtalen om inklude-

rende arbeidsliv og de nye sykefraværreglene som ble innført fra 1. juli 2004.

Himmelen er imidlertid ikke helt skyfri. På samme tid som den norske økonomien suser av gårde i rekordfart, blir norske gründere mer pessimistiske. En undersøkelse foretatt av Sentio, publisert i Aftenposten 5. desember, viser at bare 19 pst. av dem som startet opp i 2004, har planer om å ansette folk i løpet av det nærmeste året. Det store flertallet av bedrifter har ingen planer om å vokse i det hele tatt. Hva skyldes denne pessimismen? Kanskje den rett og slett skyldes at Stoltenberg & Co. er i ferd med å gjennomføre den politikken de gikk til valg på. Skattene er foreløpig økt med nesten 11 milliarder kr, og av innlegget til Karin Andersen tidligere her hører vi at denne politikken skal fortsette. Så fort regjeringen Stoltenberg fikk sjansen, reverserte den Samarbeidsregjeringens satsing på nyskaping i budsjettet og kutter 95 mill. kr i bevilgningene til forskning og innovasjon. I tillegg reduseres Forskningsfondet med 25 milliarder kr i forhold til Samarbeidsregjeringens forslag.

Dessuten har regjeringen Stoltenberg foreslått en mer rigid arbeidsmiljølov gjennom å stramme inn på adgangen til midlertidige ansettelser og adgangen til å avtale frivillig overtid. Regjeringens arbeidsmiljølov i revers vil svekke grunnlaget for økt sysselsetting. Og kanskje verst av alt: Den vil bygge enda høyere barrierer mellom dem som er innenfor, og dem som er utenfor arbeidslivet.

Også i arbeids- og sosialkomiteens budsjett har Regjeringen dessverre lagt inn forslag som kan bidra til å skape et mer ekskluderende arbeidsliv, stikk i strid med målsettingene i IA-avtalen. Jeg sikter f.eks. til forslaget om å videreføre ventelønnsordningen for statsansatte – en anti-vert ordning som har bidratt til at det er de eldre som altfor ofte må vike plassen ved omstilling og nedbemanning. Hele 90 pst. av ventelønnsuttakerne er over 50 år. I en situasjon hvor Norge har behov for mer arbeidskraft og at flere står i arbeid lenger, kan vi ikke ha ordninger som aktivt bidrar til å holde folk utenfor arbeidslivet. Når avtalen om inkluderende arbeidsliv skal sikre at eldre arbeidstakere kan stå lenger i arbeid, er ventelønnsordningen definitivt feil medisin. Dette har også Aetat bekreftet gjennom sin høringsuttalelse til lovbehandlingen. Ventelønnsordningen, som for mange utenfor staten er en godt bevart hemmelighet, er faktisk så raus at en 55-åring kan gå på ventelønn i hele tolv år. Derfor foreslo Samarbeidsregjeringen å fjerne ordningen, men ville samtidig innføre overgangsordninger som sikret at ingen som i dag mottar ventelønn, skulle få endret sine vilkår.

Mens Stoltenberg-regjeringen går i helt feil retning i forhold til å inkludere flere i arbeidslivet, står Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i arbeids- og sosialkomiteens budsjettinnstilling sammen om å styrke den målrettede innsatsen for inkludering av funksjons- og yrkeshemmede. Totalt foreslår vi nesten 100 mill. kr ekstra til tiltak rettet mot å få flere funksjons- og yrkeshemmede i jobb. Dette er et viktig grep og en naturlig oppfølging av Samarbeidsregjeringens satsing de siste årene. Aetat er siden 2001 styrket med over 700 nye stillinger, og antallet tiltaksplasser for yrkeshemmede er kraftig økt. Det er vi-

dere innført en ny prøveordning der uførepensjon i en lengre periode kan benyttes som et tilskudd til arbeidsgivere som ansetter uførepensjonister. Tidsbegrenset uførestønad er innført, slik at mennesker som kan ha håp om å komme tilbake i arbeid, ikke lenger parkeres varig utenfor arbeidslivet som uførepensjonister. Det er også igangsatt et prosjekt som skal hjelpe tidligere langtids sosialhjelpsmottakere til å komme i jobb og utdanning.

Gjennom flere år har barn under syv år vært fritatt for egenbetaling for helsetjenester. I Bondevik II-regjeringens budsjettforslag for 2006 lå det inne et forslag om å utvide fritaket til å omfatte barn under tolv år fra 1. januar 2006. Dette er også et viktig tiltak overfor de barnefamilier som har det vanskeligst. Jeg er glad for at disse tiltakene følges opp også av den nye regjeringen, men jeg registrerer samtidig at regjeringen Stoltenberg ikke har kommet opp med et eneste nytt forslag til målrettede tiltak for å få flere mennesker i jobb. På flere områder går man som nevnt i stikk motsatt retning, og det er synd.

Utgangspunktet for Jens Stoltenbergs regjering er det aller beste, men de grepene den foreløpig har tatt, lover ikke godt for norsk økonomi og arbeidsliv. Regjeringen fører en gammeldags sosialistisk politikk, en politikk som ikke vil bidra til å ruste Norge for fremtiden, men tvert imot skru tiden mange år tilbake. Det er dårlig nytt for både arbeidssøkere, arbeidstakere og bedriftsledere.

Avslutningsvis vil jeg ta opp de mindretallsforlagene som Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre står sammen om i innstillingen.

Presidenten: Representanten Martin Engeset har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Per Rune Henriksen (A) [10:57:27]: Representantene for de tidligere regjeringspartiene ynder å framstille det som at den nye regjeringen kommer til dekket bord. Det de unnlater å fortelle, er at det sitter flere titusen arbeidsledige rundt det bordet som også skal tas vare på i tiden som kommer.

Representanten Engesets partifelle og tidligere arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman tar i et tankevekkende innlegg i Dagens Næringsliv den 17. september i år til orde for at kompensasjonsgraden til arbeidsledige bør økes. Overskriften er «Blodig utrettferdig!». I et prisverdig selvkritisk innlegg fastslår Norman altså at kompensasjonsgraden til de ledige burde vært økt. Er Engeset enig med sin partifelle i dette? Og ville det ikke i så tilfelle vært en god start å starte med å støtte innføringen av ferietillegget, som ifølge Normans egne tall ville øke kompensasjonsgraden til langtidsledige fra 62 pst. til 68 pst.?

Martin Engeset (H) [10:58:46]: Den beste politikken for de arbeidsledige er den politikken som skaper grunnlag for flere arbeidsplasser, og som jeg dokumenterte ganske grundig i mitt innlegg, har vi nå en situasjon hvor det er en betydelig vekst i antall arbeidsplasser. Det har aldri noen gang i Norges historie vært så mange i arbeid i

dette landet. Den beste politikken for dem som går ledige, er at mulighetene for å få seg en varig, lønnsom og trygg arbeidsplass blir bedre. Og det ser vi nå resultatene av etter fire år med en konsekvent politikk som har gått i riktig retning.

Når det gjelder kommentarartikkelen til Victor D. Norman i Dagens Næringsliv, var den interessant på mange måter. Men det representanten Henriksen i sin replikk til meg unnlater å nevne, er hvilken helhet denne artikkelen stod i. I forhold til kompensasjonsgraden i alle de ulike stønads- og trygdeordningene pekte Norman på at det kanskje ikke var spesielt rettferdig at en hadde 100 pst. lønn hvis en var borte fra jobben en dag eller to, mens hvis en var så uheldig å miste jobben, skulle en bli avspist med 64 pst.

Karin Andersen (SV) [11:00:10]: Når jeg hører innlegget fra Engeset og Høyre, er det tydelig at Høyre ikke er ferdig med sorgprosessen etter regjeringsskiftet, og de kan liksom ikke helt bestemme seg for om det går dårlig, eller om det går bra.

Jeg vil minne Engeset om at i innstillingen er også hans parti med på å påvise at denne regjeringens budsjettopplegg faktisk gir 4 000 flere arbeidsplasser enn den forrige regjeringens budsjettopplegg. Er det slik at Engeset har vært bevisstløs i gjerningsøyeblikket, når han har vært med på denne beskrivelsen, og kommer med en totalt annen beskrivelse av situasjonen i dag? Eller er det slik at Høyre og Engeset faktisk innser, slik som de gjør i innstillingen til budsjettet i dag, at dette budsjettopplegget faktisk gir flere arbeidsplasser enn hans eget?

Martin Engeset (H) [11:01:15]: Representanten Karin Andersen vet like godt som meg at i de ulike modellene som Finansdepartementet kjører de ulike budsjettalternativer igjennom, får man alltid ut et svar i andre enden om hva man teoretisk får av flere arbeidsplasser. Det er helt åpenbart at når man pøser 3–4 milliarder kr ekstra inn i kommuneøkonomien i tillegg til det Bondevik II-regjeringen foreslo, vil det medføre noen flere arbeidsplasser i offentlig sektor – ja.

Men i den andre enden – og det forsøkte jeg å peke på i mitt innlegg – føres det altså en politikk som går i feil retning når det gjelder vilkårene for næringslivet. For det er faktisk slik at uten et næringsliv som skaper overskudd og trygge arbeidsplasser, og som betaler skatt til kommuner, fylker og stat, er det ikke grunnlag for sysselsetting i offentlig sektor i det hele tatt. Derfor er verdiskapingen det aller, aller viktigste, ikke å begynne i andre enden, med å dele ut penger før man har skapt dem.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:02:35]: Den beste sosialpolitikken som kan føres, er at det er orden i økonomien, sier Engeset. Han sier også at selvforsørgelse gjennom arbeid og egen inntekt må være hovedmålet. Ja, det er utvilsomt som man på mange måter kan være enig i. Det er jo også slik at denne regjeringen har lagt fram et budsjett som er i den samme økonomiske balanse som den foregående regjeringens forslag til budsjett. Det vil vel være ene-

stående i forhold til de siste års situasjon her i Stortinget at Stortinget vedtar et budsjett som ikke får en svekket budsjettbalanse gjennom stortingsbehandlingen. Slik sett ser jeg også at de som vurderer vår økonomi eksternt, gir ros til Regjeringen og konstaterer at det nå føres en fast økonomisk politikk i Norge som gir godt håp om vekst.

Spørsmålet blir da, med utgangspunkt i det utsagn representanten Engeset hadde om de 3–4 milliardene som blir pøst inn i offentlig sektor, og de 4 000 arbeidsplassene dette gir: Er det mindreverdige arbeidsplasser man skaper ved å få flere hender i omsorg i kommunesektoren?

Martin Engeset (H) [11:04:14]: Nei, det er på ingen måte mindreverdige arbeidsplasser. Men det jeg forsøkte å peke på, er at grunnlaget for alle arbeidsplasser i offentlig sektor er et næringsliv som er trygt, som går med overskudd, og som innbetaler skatt til kommuner, fylker og stat. Det er selve fundamentet og bunnplanken for at vi i det hele tatt skal ha et fungerende velferdssystem i Norge.

Da synes jeg det er gledelig å kunne vise til helt sylferske tall som nå foreligger for hvordan skatteinngangen var i 2004. De viser altså at innbetalingen av skatt for enkeltpersoner, husholdninger og bedrifter – oljesektoren holdt helt utenom, for den er i en veldig spesiell situasjon – økte med 24,2 milliarder kr i 2004. Så skatteinntektene i det offentlige økte med 24,2 milliarder kr i fjor. Det forteller om en politikk som på tross av lavere skatter for både enkeltpersoner og næringsliv, har skapt en situasjon hvor samfunnskaken er bakt større, og det blir mer til fordeling. Det kaller jeg en suksesshistorie.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:05:38]: Samarbeidsregjeringen la fram et budsjett for 2006 med prioriteringer på arbeids- og sosialkomiteens område som Kristelig Folkeparti er stolt av. Det er en tydelig barneprofiling og en tydelig sosial profil i budsjettforslaget.

Bevilgningene til målrettede tiltak for å bekjempe fattigdom ble økt også i 2006. Forslaget inneholder tiltak for 1,6 milliarder kr mer enn da handlingsplanen mot fattigdom ble iverksatt i 2002.

I opposisjonstilværelsen forsøkte dagens regjeringspartier så godt de kunne å bagatellisere denne målrettede innsatsen. Nå ser det ut som om de prinsipper som Samarbeidsregjeringen la til grunn for å bekjempe fattigdom, er overtatt av den nye regjeringen – som disse prinsipper:

- Arbeid er den sikreste vei ut av fattigdom. Derfor må deltagelse i arbeidslivet for flest mulig være det viktigste ankeret for bekjempelse av fattigdom.
- Et arbeidsliv med høy deltagelse gir det beste grunnlaget for gode og brede generelle velferdsordninger. Folk som ikke kan arbeide på grunn av sykdom, uførhet eller ufrivillig arbeidsledighet, skal ha en selvsgatt rett til gode trygdeordninger.
- Uansett gode velferdsordninger er det behov for målrettede tiltak overfor enkeltpersoner for å motvirke fattigdomsskapende faktorer.

Jeg er spesielt fornøyd med at Samarbeidsregjeringen skapte rom for en kraftig forbedring i barnetillegget for personer som mottar tidsbegrenset uførestønad. Ytelsen er generelt ikke dårligere enn varig uførepensjon, og personene skal få en oppfølging som forbedrer mulighetene for å gå fra stønad over i arbeid.

Mange av dem som har mottatt tidsbegrenset uførestønad, har hatt forsørgeransvar og fått lavere barnetillegg enn hva de ville ha fått dersom de hadde varig uførepensjon. Selv om det er færre som får barnetillegget med behovsprøving enn med det flate kronetillegget alle til nå har fått, vil de som trenger det mest, få en kraftig økning. Det er positivt og vil bedre hverdagen for mange småbarnsfamilier.

Jeg er også fornøyd med at Samarbeidsregjeringen har lagt fram et budsjett som sikrer at de spesielle arbeidsmarkedstiltakene innenfor fattigdomssatsingen blir landsdekkende neste år. Kristelig Folkeparti er for bruk av arbeidsmarkedstiltak der det er et bedre og mer målrettet tilbud enn direkte jobbsøkningsaktivitet og utnyttelse av Aetats formidlingskompetanse. Noen grupper trenger å øke sine kvalifikasjoner for å lykkes i arbeidslivet.

Samarbeidsregjeringen har foreslått nye og gode tiltak for funksjonshemmede og deres familier. Foreldre med barn som har vært innlagt på sykehus eller er alvorlig syke, får nå en forbedret mulighet til å kombinere deltidsjobb og pleiepenger. Støtten til tekniske hjelpemidler utvides til nye områder i tråd med den teknologiske utviklingen. Døve, hørselshemmede, blinde og sterkt svaksynete og personer med kognitive funksjonsnedsettelse får støtte til anskaffelse av nye produkter som gjør det lettere å være en del av vårt kommunikasjonsnettverk.

En del mennesker opplever dessverre at attføringsforløp ikke lykkes på grunn av sykdom, og flere av disse har i tillegg fått noen uker med stopp i trygdeutbetalinger på grunn av at det har drøyd med nødvendige vedtak. Jeg er glad for at dette hullet i trygdesystemet nå er tettet. Det betyr mye for de personene det gjelder.

Den forrige regjeringen utvidet den hvilende retten til uførepensjon for uførepensjonister som vil prøve seg i arbeidslivet, fra 3 til 5 år. Det vil gi flere uføre en trygghet og motivasjon til å forsøke seg i arbeidslivet igjen.

Vår regjering gjennomførte en rekordsterk satsing på yrkesrettet attføring. Kristelig Folkeparti mener alvor med denne satsingen. Vi er for arbeidsmarkedstiltak når det klart øker sjansene for utsatte grupper til å lykkes bedre i arbeidslivet. Vi omprioriterer midler til sterkere satsing på å gi flere og bedre attføringsstønader, særlig til unge som alternativt kan få en karriere som uførepensjonist.

Kristelig Folkeparti skal være gjenkjennelig og forutsigbart også i opposisjon. Vårt mål er å legge til rette for et inkluderende arbeidsliv, og vi vil gi gode sosiale ordninger som fokuserer på dem som trenger det mest.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karin Andersen (SV) [11:10:57]: Kristelig Folkeparti tar feil når de mener at kritikken mot den forrige re-

gjeringens fattigdomssatsing var at tiltakene var feil. Problemet var jo at det var for lite av dem, og at man finansierte dem ved kutt som gikk ut over folk som var arbeidløse eller hadde det vanskelig. Det var det kritikken gikk ut på.

Noe av det som har overrasket meg ved denne budsjettbehandlingen, er at Kristelig Folkeparti går imot å øke barnetillegget i attføring og medisinsk rehabilitering, med den begrunnelse at det er en midlertidig ytelse. Tror man at dette varer så kort tid at det ikke spiller noen rolle? For mange varer den perioden der man først går på sykepenge, så på rehabilitering og så på attføring i flere år, på samme måte som ved tidsbegrenset uførestønad, og med de samme konsekvensene for de barna dette gjelder. For mange barn er jo mange år nesten hele barndommen! For Regjeringen og flertallet er det viktig å ha barnas behov i fokus. Ser ikke Kristelig Folkeparti at dette er en periode som kan være minst like lang som ved tidsbegrenset uførestønad?

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:12:22]: For Kristelig Folkeparti har det aller viktigste vært at vi har fått gjort noe med barnetillegget for personer som mottar tidsbegrenset uførestønad, nettopp fordi den har lengre varighet enn de andre ytelsene. Så må en også se på helheten i politikken og ikke bare på en enkelt bit. Her har vi vært med og lagt til rette for at flere familier har arbeid, og har fått mer penger å rutte med. Kaka er blitt større, og det er blitt mer penger til velferd. For hver krone som vi har gitt i skattelette, har vi faktisk gitt to kroner til velferdstiltak.

Jeg synes jo det er litt spesielt at SV motarbeider kanskje en av de beste velferdsordninger for barnefamilier, nettopp ved å kjempe mot kontantstøtten.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:13:28]: Partene i arbeidslivet er nå i forhandlinger – dialog, kanskje – med arbeidsministeren om avtalen om inkluderende arbeidsliv. Det er en viktig avtale. Vi vet at sykefraværet har gått ned som en følge av denne avtalen. Men vi vet også at de andre delmålene, altså ambisjonene om å få flere funksjonshemmede i arbeid og flere seniorer til å være i arbeid, har man på langt nær lykkes godt med. Alle i komiteen er enig om å styrke kriteriene for dette. Kristelig Folkeparti legger i tillegg stor vekt på å få et tredje hovedmål inn i avtalen, nemlig inkludering av innvandrere. Partene i arbeidslivet, spesielt arbeidsgiversiden, har advart oss sterkt mot det i bl.a. de høringsrundene vi har hatt.

Mener Kristelig Folkeparti at det er viktig at dette hovedmålet skal inn, uansett hva partene i arbeidslivet mener om den saken?

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:14:39]: For Kristelig Folkeparti er ikke det viktigste hva partene i arbeidslivet sier. Det viktigste er at vi hjelper folk som står utenfor arbeidsmarkedet, til å komme inn. Jeg synes representanten Lise Christoffersen gav et veldig positivt svar i sted, om at man kanskje prøver å lage en egen ordning for innvandrere. Det skal vi være med og vurdere.

Det viktigste for oss er at de får hjelp. Det er mer enn ti ganger høyere arbeidsledighet blant innvandrere. De er velkvalifiserte. Det fins leger som må gå og vaske gulv fordi vi ikke viser at vi har bruk for dem, selv om vi har behov for mer arbeidshjelp i Norge. Så jeg synes det er viktig å kjempe for det. Jeg tror det er en god mulighet å ha det i IA-avtalen. Og statsministeren har sagt at han vil vurdere det, at det er mulig det kan bli en ordning, en måte en kan gjøre det på. For meg, og for Kristelig Folkeparti, er det viktig at vi har en forpliktende avtale, hvor en tar denne arbeidsgruppen på alvor.

Lise Christoffersen (A) [11:15:59]: Jeg la merke til at Åse Gunhild Woie Duesund i sitt innlegg la vekt på Bondevik II-regjeringens budsjettforslag, og det er for så vidt naturlig at man velger å framheve det ens egen regjering opprinnelig fremmet. Men synes ikke også Åse Gunhild Woie Duesund at det er en positiv tilvekst til Bondevik II-budsjettet det som Stoltenberg II, eller den rød-grønne regjeringen, nå har kommet med? Representanten sier at for hver krone i skattelette ble det gitt to kroner til velferd i Bondevik II-budsjettet. Hadde det ikke vært godt med tre kroner til velferd i stedet for den ene kronen i skattelette?

Det er ingen hemmelighet at jeg tidligere har stått på denne talerstolen og prøvd å dra litt i Kristelig Folkeparti, fordi jeg gjerne hadde sett at Kristelig Folkeparti også hadde vært på det laget som vi andre er på. Spørsmålet er: Er det for tidlig å si noe om hva som kommer til å skje med Kristelig Folkeparti videre utover i perioden?

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:17:15]: Det er alltid hyggelig å være populær.

Noe av det jeg er veldig glad for med denne regjeringen, er faktisk at alle de konkrete tiltakene mot fattigdom som Bondevik II-regjeringen fremmet, er videreført av denne arbeiderpartidominerte regjeringen, krone for krone. Det synes jeg er veldig positivt, og det viser at tross den uenighet som det virker som man har her i salen, er vi enige om ganske mye.

Noe av det jeg synes vi har fått veldig bra til i Bondevik II, er at vi har greid å tenke mer helhetlig, at vi har greid å skape flere arbeidsplasser, at flere greier å leve av sin egen inntekt. For meg har det vært viktig. I fjor kom det inn 59 milliarder kr mer i skatteinntekter fordi flere var i jobb. Det betyr at vi har mer å fordele uten å måtte øke skattene ytterligere. Så jeg synes det har vært veldig positivt.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:18:35]: Arbeidskraften er vår viktigste ressurs når det gjelder både å bygge landet og å skape velferd for den enkelte. Det å gi flest mulig tilgang til arbeidslivet er sentralt for Senterpartiet og for den rød-grønne regjeringen. For de fleste er utsiktene lysere enn på lenge: Næringslivet etterspør ny arbeidskraft innen både industri og tjenesteytende virksomhet. Kommunesektoren, som har vært gjennom magre kår og innstramminger, har gjennom Stortingets budsjettvedtak for 2006 fått et løft

som vil gi flere hender i arbeid og bedre tjenester til folk flest. Det er optimisme i landet, og den har langt fra avtatt etter høstens regjeringsskifte. Det er situasjonen.

Like fullt er det en hovedutfordring å begrense utstøting fra arbeidslivet av de altfor store gruppene som sliter med en kanskje begrenset arbeidskraft, men like fullt har arbeidsvilje. Vi rundt 60, ungdom som kommer rett fra ferdig utdanningsløp, personer med ulik grad av funksjonshemming og innvandrere har alle altfor ofte problemer med å komme inn eller få lov til å være i en arbeidssituasjon. Blant de 110 000 ledige, de over 100 000 som er under attføring og rehabilitering, og de over 300 000 uføre, er det altfor mange som ønsker seg tilbake til eller inn i jobb, men som møter lukkede porter rundt arbeidsplassene.

«Arbeid til alle er det viktigste vi kan gjøre for å redusere sosiale forskjeller,» sier vi i Soria Moria-erklæringen. Realiseringen av en ny arbeids- og velferdsforvaltning er prosjekt nr. 1 i arbeidet for et mer inkluderende arbeidsliv. Det er samtidig prosjekt nr. 1 i arbeidet for redusert fattigdom. Alle vil ikke til enhver tid kunne ha en naturlig plass i arbeidslivet, men mange, mange flere må gis mulighet til å komme i arbeid – om nødvendig tilrettelagt ut fra den enkeltes muligheter.

Regjeringen satser tungt på gjennomføring av NAV-reformen. Den får Stortinget rikelig anledning til å komme tilbake til neste år. Vi har et godt grunnlag for å gjøre denne velferdsreformen til et gode for både folk og land. Det er et samlet storting som ønsker reformen. Vår utfordring vil bli å bygge en reform som ikke bare er for folk flest, men for alle. Den fjerdedelen som faller utenfor dagens arbeidsliv, må oppleve at de nye velferdskontorene i hver kommune gir dem nytt håp og nye muligheter.

For 2006 er det i tilleggsproposisjonen lagt inn penger til 2 000 nye tiltaksplasser. Aetat styrkes med 20 mill. kr, tilsvarende 40 stillinger, for en mer intensiv og målrettet oppfølging av arbeidssøkere. Senterpartiet ber sammen med Arbeiderpartiet og SV om at dette brukes til en mer aktiv arbeidsmarkedspolitikk og en forsterket innsats rettet mot ungdom, innvandrere og funksjonshemmede.

Gjennom trygde- og arbeidsmarkedsetatene og også gjennom tiltak som ligger under kommunalt ansvar, har vi en lang rekke virkemidler som skal styrke yrkeshemmedes muligheter til å komme inn i arbeidslivet – men en lang rekke virkemidler som nok i for liten grad virker sammen. Vi sliter med at rekken av tiltak som er hjemlet gjennom ulike lover, i ulike etater og i ulike rettigheter, langt fra nødvendigvis virker til beste for den enkeltes behov i deres unike situasjon. Individtilpassingen blir for ofte borte i systemets tilpassing til egne rammer i dagens Velferds-Norge. Det er et problem som vi nå må gjøre noe med.

Det mangler nok fortsatt penger på en lang rekke områder. For eksempel tror jeg at kostnadsbegrensninger knyttet til hjelpemidler som skal bidra til at personer med nedsatt funksjonsevne kan komme i utdanning eller arbeid, stopper enkeltes muligheter til å nå sine mål. Det vi sparer under hver enkelt ordning, mer enn mister vi ofte ved at personer ikke får utnyttet sine ressurser og gis mu-

lighet til å bli bidragsytere til fellesskapets kasse gjennom å komme i arbeid. Enkelte budsjetttrammer trenger derfor fortsatt løft, f.eks. rammene til hjelpemidler som kan lette hverdagen for funksjonshemmede. Det er likevel grunn til å tro at det også ligger penger spart i en bedre organisering av velferdsforvaltningen.

Bedre tilbud og en enklere hverdag for dem som har det vanskeligst, må derfor være siktemålet når vi nå går i gang med arbeidet med å bygge en ny arbeids- og velferdsforvaltning. Det blir en hovedsak for denne komiteen, for dette departementet – for å se på statsråden – og for dette stortinget i året som kommer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Robert Eriksson (FrP) [11:23:48]: Representanten Sundsbø var i sitt innlegg inne på at man måtte gjøre hverdagen enklere for dem som har det vanskeligst. Jeg registrerer at regjeringspartiene nå har vært med på å øke matmomsen. Dessverre er det slik at det bare er Fremskrittspartiet som er igjen, det eneste partiet som ikke ønsker økt matmoms.

Mener Senterpartiet at dette er en fornuftig måte å innrette avgiftssystemet på? Mener Senterpartiet og representanten som representerer regjeringen, at dette er fornuftig og gjør at de som har minst, de som er de fattigste, øker sin kjøpekraft?

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:24:44]: Som representanten Eriksson sikkert vet, var Senterpartiet en forkjemper for det, og vi var et lykkelig parti den dagen vi fikk halvert matmomsen. Da er det klart at vi ikke er lykkelige for at den nå skal økes igjen, vi er ikke det. Men bevarer – hvor mye bedre det er at vi har måttet akseptere Bondevik IIs forslag til matmoms, men samtidig har fått et budsjett som på en så formidabel måte har bidratt til å gjøre hverdagen enklere for dem som f.eks. skal ha et skoletilbud, for dem som er avhengig av kommunens omsorgstilbud når det gjelder eldreomsorg, og for dem som vi innenfor dette budsjettområdet har gjort livet enklere for.

Det er nok ikke slik at matmomsen er velferdstema nr. 1 når vi skal vurdere det totale bildet.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:26:00]: Arbeid er den viktigste vei ut av fattigdom. Det er alle enige om. Det er også enighet om at det ikke er akseptabelt at folk skal være avhengig av sosialhjelp over lengre tid, da dette gjør det vanskelig å komme tilbake i arbeid. Men sosialhjelp må fortsatt være et sikkerhetsnett for personer som ikke får arbeid, og ikke har rett til trygdeytelser.

Senterpartiet understreker i sitt program at sosialhjelpen skal være en individuell ytelse som gis etter en individuell vurdering. Partiet er nå i regjering med SV, som mener at det skal være nasjonale minstestandarder, høyere enn dagens satser. Levekår og levekostnader er veldig forskjellige i Norge. Soria Moria-erklæringen er relativt ulen på dette området.

Kan representanten Sundsbø nå avklare om det skal være lokal forankring, eller er det SVs statsdirigering som skal være den gjeldende politikk framover?

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:27:15]: Sosialhjelpen er en ordning som har lokal forankring, og som skal ytes etter behov. Men samtidig ser vi alle at det kan være dilemmaer når vi innfører nye statlige ordninger, f.eks. barnetilleggene. Vi har sett tilfeller av at mange kommuner har brukt det til å redusere sosialytelsene.

Det er et dilemma hvis Stortinget går inn og bedrer ordninger for de vanskeligst stilte, for å gjøre noe for dem, og så ser man at det ligger en mulighet for å redusere dette i den andre enden. Dette er et dilemma som vi lever med, og som jeg håper vi kan få tatt fatt når vi får en ny arbeids- og velferdsforvaltning, får et nytt velferdskontor i hver kommune, og får en bedre dialog mellom de ulike etatene, om de er statlige eller kommunale. Men sett fra mitt ståsted skal sosialytelsene fortsatt være en individuelt vurdert ytelse fra kommunen. Det står ingenting i Soria Moria-erklæringen som forhindrer at vi kan videreføre det, selv om vi har SIFOs normer, som vi har hatt hele tiden.

André N. Skjelstad (V) [11:28:38]: I Senterpartiets program kan vi lese at partiet ønsker at det skal gjøres noe for de fattige barna i Norge. Det ønsket og den visjonen er Venstre hjertens enig i. At barn lever i fattigdom i et overflodssamfunn, er noe ingen av oss kan godta.

Spørsmålet mitt til representanten Sundsbø blir det samme som jeg stilte til representanten Andersen, for også Senterpartiet stiller seg bak arbeids- og inkluderingsministeren, som lar et av sine første utspill som statsråd være at han ønsker å kutte i velferdsordningene. Da er mitt spørsmål: Hvilke ordninger ser Senterpartiet og representanten Sundsbø at det kan kuttes i?

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:29:30]: Denne regjering vil nok ganske sikkert gå inn i historien som en regjering som styrker velferdsordningene. Det er jeg sikker på, og det er jeg sikker på at statsråden vil bidra til.

Jeg opplever det slik at den statsråd vi har plassert i Arbeids- og inkluderingsdepartementet, har en plikt til å gå gjennom enhver ordning for å se om de er funksjonsdyktige i forhold til de utfordringer vi står overfor. De utfordringene er spesielt store nå når vi skal arbeide fram en ny arbeids- og velferdsforvaltning. Jeg er overhodet ikke bekymret over at statsråden engasjerer seg i det arbeidet. Jeg ville være meget bekymret hvis han forsøkte seg på å – la meg si det slik – trasse gjennom ordninger, uten at vi i Stortinget klart er med på laget. Men det har jeg ingen grunn til å tro vil bli forsøkt – og da skal vi nok vise oss.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

André N. Skjelstad (V) [11:30:46]: Trygghet for liv, helse og velferd er helt grunnleggende. Å føle trygghet for at en god velferdsstat bistår når man trenger hjelp, er svært viktig for de aller fleste mennesker. Den norske velferdsstaten er et tverrpolitisk prosjekt. Vi er mer eller

mindre alle enige om at en solid velferdsstat er viktig og riktig i dagens Norge. Men retningen og midlene kan vi nok være uenige om. Det er for så vidt bra, for gjennom ulike innfallsvinkler kommer debatten og de beste løsningene som flest mulig kan støtte opp om. La det også være en oppfordring til arbeids- og inkluderingsministeren som representerer en flertallsregjering.

Regjeringen har i Soria Moria-erklæringen sagt at den skal framlegge en helhetlig plan for avskaffelse av fattigdom. Det er en bra visjon, som Venstre deler. Fordi fattigdom i vår tid, i vårt rike velferdssamfunn, er uakseptabelt, la regjeringen Bondevik fram – som den første i nyere tid – en egen tiltaksplan mot fattigdom. Den samlede innsatsen mot fattigdom utgjorde i perioden 2002–2006 4,9 milliarder kr. Statistikken viser at antallet sosialhjelpsmottakere går ned, flere kommer i jobb, og veksten i antallet uføretrygdede ser ut til å flate ut. Regjeringen Stoltenberg overtar statsrådpostene i en tid hvor viktige piler peker i rett retning.

Vi vet alle at det å bekjempe fattigdom er komplisert, og det dreier seg ikke bare om penger. Vi deler målet. Om vi deler synet på hva de gode tiltakene er, vil tiden vise. Jeg kan i hvert fall love at vi skal være konstruktive og komme med gode innspill på det feltet underveis.

For Venstre er det svært viktig at NAV-reformen følges opp på en god måte. Vi har store forventninger til NAV. Det var bred enighet om NAV-reformen da den ble vedtatt i Stortinget i mai i år. Det er også bred enighet om at en best mulig tilknytning til arbeidslivet er svært viktig for den enkeltes velferd. Vi skal ikke unnlate å se at det lever mennesker i dette landet som ikke har og ikke kommer til å få en stabil tilknytning til arbeidslivet. En velferdsstat må ivareta også de som faller utenom det ordinære arbeidslivet. Da snakker vi ikke om sosialklienter som må lære seg å stå opp om morgenen, slik statsråden valgte å uttrykke det i Dagbladet for en tid tilbake. I boken «Fattigdommens psykologi» beskriver Kjell Underlid hvordan opplevelsen av fattigdom er for langtidsmottakere av sosialhjelp. Deres beskrivelser stiller nok statsrådets uttalelser i et litt underlig lys. Venstre er opptatt av ordninger som skaper trygghet og verdighet, og som medfører forenkling, slik at borgerne kan ta i bruk ordningene. Ikke minst er vi opptatt av forpliktelser og krav – både til brukere og det offentlige. Det må være en gjensidighet til stede.

Velferdsstaten kan ikke være en statisk størrelse, men må endres i takt med samtidens utfordringer. Ordninger som var riktige da flertallets levestandard var lav, er ikke nødvendigvis de rette i en tid hvor flertallet lever i velstand, mens et mindretall faller utenom. Det betyr at vi stadig må være kreative og kritiske i hvorledes vi velger å utforme velferdsstaten. Vi må være åpne for nye løsninger på nye eller gamle problemer. Det opplever jeg at statsråden er. Spørsmålet blir selvfølgelig hvilken vei statsråden ønsker å gå. Skal vi tolke hans uttalelser i media, ønsker han å bevare universalitetsprinsippet, men vil kutte i enkelte velferdsordninger for å få bukt med fattigdommen. For Venstre er derimot økt målretting viktig. Eller som vi pleier å si det: Mer til dem som trenger det mest. Det betyr

at vi må sette inn størst ressurser på dem som har behov for et løft. Det ligger en erkjennelse i det at flertallet av oss har det svært godt. Mange av oss ønsker å gi avkall på nye, store ordninger – til fordel for dem som trenger det. Evnen til å prioritere dem som faller utenom, er et uttrykk for en grunnleggende og ekte solidaritet.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sverre Myrli (A) [11:35:24]: Det nye flertallet gjennomfører ferietillegget under dagpengeperioden ved arbeidsløshet. Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og Fremskrittspartiet argumenterer sterkt mot dette. Ferietillegget kommer til utbetaling året etter opptjening. Siden de fleste arbeidsløse går arbeidsløse mindre enn ett år – heldigvis – trengs ikke ferietillegget, sier opposisjonen. Det er bare 11 pst. av de ledige som er ledige ett år eller mer, hevder de. Det er ingen grunn til å tvile på det tallet. Men jeg reagerer på den brutale måten å argumentere på. 89 pst. har det bra. Bare 11 pst. trenger ordningen, dermed skal vi kutte i ordningen.

Mine spørsmål til Skjelstad er: Er han stolt av denne måten å argumentere på? Rimer det med det han nettopp sa om at det trengs mer til dem som har minst? Og er det i tråd med Venstres lange sosiale engasjement?

André N. Skjelstad (V) [11:36:46]: Ferietillegget har vi ment ikke er nødvendig i forhold til dette, fordi vi mener at dette også har med målretting å gjøre. De aller fleste har tross alt kommet tilbake i jobb, som også representanten Myrli selv påpekte. Da ser ikke vi at det er grunnlag for å legge inn det. Det vil ikke være et målrettet tiltak, når folk tross alt er ute i jobb. Da vil det på mange måter også være et feil signal.

Karin Andersen (SV) [11:37:28]: Det virker som om det er nødvendig å presisere overfor representanten fra Venstre at SV har sagt at den velferdsordningen vi kan tenke oss å kvitte oss med, er kontantstøtten. For øvrig ser vi at utviklingen av velferdskontrakter kan gjøre bruken av enkelte andre velferdsordninger mindre sentral.

Når jeg hører Skjelstads innsiktsfulle innlegg om hvordan det er å gå lenge på sosialhjelp, og hvordan det fungerer, blir jeg også litt mer undrende til at de i forrige periode var med på å kutte på tiltak til dem som hadde det vanskelig. De kuttene var dobbelt så store som den fattigdomspakken som de sjøl la inn.

I Soria Moria-erklæringen står begrepet «velferdskontrakt», og det skal kunne være et tilbud til alle som faller utenom, f.eks. et behandlingstilbud, opplæring eller arbeid. Det kan være ulike typer aktivitet som skal ende opp med et inntektsnivå som nærmer seg SIFOs satser. Ser Venstre at dette kan være en veg mot det som Venstre snakker om, som er borgerlønn, og det som SV kaller samfunnslønn?

André N. Skjelstad (V) [11:38:55]: Jeg legger merke til at representanten Andersen fortsatt prøver å skyve fra seg og ikke vil nevne hvilke ordninger en selv ønsker å kutte.

Venstre har stått for en målretting av hva vi ønsker i forhold til dette. Vi ønsker å legge et prinsipp til grunn for det vi kaller borgerlønn – som da andre kan ha andre begreper for – som en grunntrygghet. Venstre ønsker at den grunntryggheten nettopp skal være borgerlønn, med verdighet, trygghet og forenkling. Men utover det ser vi også for oss en målretting av de forskjellige tiltakene, som er viktig for å løfte opp dem som har mest behov for det.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:39:56]: Jeg forstår representanten Skjelstad slik at han mener våre partier bør stå sammen – og jeg deler hans oppfatning om det – i å fokusere på barna ved de tiltak som vi skal sette inn mot fattigdom. Det gir meg da grunn til å spørre om det ikke hadde vært naturlig å støtte Regjeringens forslag om å øke også barnetilleggene i attføringsordningen og for dem som er under medisinsk rehabilitering. Det vil gi nødvendig støtte til personer som er i en vanskelig økonomisk situasjon. Ser ikke Skjelstad at også når det gjelder feriepengetillegget for dem som har dagpenger, er det nettopp barna det vil komme til gode, selv om foreldrene er i jobb det året pengene kommer til utbetaling? Ellers blir det jo ikke noen særlig anledning til ferie det året.

André N. Skjelstad (V) [11:41:07]: Jeg legger merke til at representanten Sundsbø er opptatt av noen av de samme tingene her. Det som jeg ønsker å si om dette barnetillegget, er bl.a. at vi har ønsket å evaluere de ordningene som gjelder nå. Men i tillegg vil jeg si at når det gjelder ferietillegget, synes jeg det er lite målrettet, fordi de vi snakker om, tross alt er tilbake på jobb. Det må da være mer målrettet å tiltaksorientere det mot dem som faktisk faller utenom.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:42:03]: Et hovedmål for Regjeringens politikk er at alle som har arbeidsevne, skal kunne delta i arbeidslivet. Deltakelse i arbeidslivet er viktig for å inkludere den enkelte i samfunnet, slik at man får utnyttet sine evner og sikret egen inntekt. Høg sysselsetting og lav ledighet vil være et avgjørende bidrag for å utjevne levekårene og et nødvendig fundament for å utvikle velferdsstaten videre.

Regjeringen har varslet at den vil legge fram en helhetlig plan for avskaffelse av fattigdom i Norge. De høye målene for fattigdomsbekjempelse vil ha betydning for Regjeringens prioriteringer i hele stortingsperioden. Vi starter allerede i budsjettet for 2006 med en påplussing av tiltak mot fattigdom med nærmere 1/2 milliard kr i forhold til budsjettforslaget fra Bondevik II.

Denne regjeringen har et bredere perspektiv på fattigdomsbekjempelse enn Bondevik II-regjeringen. Vi mener at fattigdom ikke bare kan bekjempes gjennom tiltak rettet mot dem som allerede har kommet i en livssituasjon

med lav inntekt og sosiale problemer. Det er minst like viktig å unngå at mennesker havner i en slik situasjon. Forebygging på alle levekårsarenaer må stå sentralt.

En politikk som skaper arbeidsplasser, og en aktiv arbeidsmarkedspolitikk er også en politikk mot fattigdom. Vi vil føre en politikk for å få flere i arbeid. Vi vil legge til rette for at flere kan leve av egen arbeidsinntekt og inkluderes i arbeidsfellesskap.

Samtidig er det viktig at det offentlige tilbyr personer som midlertidig eller på mer varig basis ikke er i stand til å arbeide, stønader som det går an å leve av. Særlig viktig er det at stønadsordningene er utformet slik at barn ikke rammes og ekskluderes på grunn av foreldrenes økonomiske situasjon. Regjeringen foreslår å øke barnetilleggene for mottakere av attføringspenger og rehabiliteringspenger. Vi foreslår i tillegg økte bevilgninger for å bedre integreringen av innvandrere, bedring av tjenestetilbudet til rusmiddelmissbrukere, heving av boutgiftstaket i bostøtteordningen og styrket innsats mot barnefattigdom gjennom barnevernet.

Arbeidsmarkedet er i bedring, og ledigheten har vært fallende de siste månedene. Ved utgangen av november var 72 300 personer registrert som helt ledige arbeidssøkere hos Aetat. Jeg registrerer også at langtidsledigheten har avtatt, og at utsiktene for 2006 er positive. Som følge av bl.a. en sterkere vekst i kommunesektoren ventes nå en sterkere vekst i sysselsettingen for 2006 enn det som framgår av nasjonalbudsjettet for 2006.

Enkelte arbeidssøkergrupper har likevel problemer med å få fotfeste i arbeidslivet. For å øke overgangen til arbeid blant grupper som erfaringsvis blir hengende etter når arbeidsmarkedet er i bedring, vil Regjeringen føre en offensiv arbeidsmarkedspolitikk. Regjeringen har derfor foreslått drøye 2 000 flere ordinære tiltaksplasser enn det Bondevik-regjeringen foreslo. Jeg er tilfreds med at komiteens flertall også vil legge til rette for en målrettet og forsterket innsats overfor langtidsledige, innvandrere og ungdom. Dette er dessuten et godt utgangspunkt for å vurdere en mer systematisk tilnærming av innsatsen mot enkeltgrupper framover.

Innenfor rammen av Regjeringens forslag om 2 000 flere tiltaksplasser i 2006 økes tildelingen til Oslo kommune. Det skjer i forbindelse med forsøket med kommunalt ansvar for gjennomføring av arbeidsmarkedsstiltakene. Forsøket styrkes med midler tilsvarende 100 nye tiltaksplasser. I alt får Oslo kommune tilført midler tilsvarende 500 plasser i 2006.

Regjeringen er opptatt av å styrke grunnlaget for et vel fungerende arbeidsliv og vil derfor reversere svekkelser i arbeidstakernes vern og rettigheter som ble vedtatt i forrige stortingsperiode.

Ferietillegget for dagpengemottakere er foreslått gjeninnført med opptjening fra 1. juli 2006. Forslaget sikrer personer med lange ledighetsperioder et grunnlag for ferie.

Regjeringen går inn for at retten til dagpenger under permittering settes til 34 uker. Dette er åtte uker mer enn det Bondevik-regjeringens forslag for 2006 la opp til. Samtidig settes arbeidsgiverperioden ved lønnsplikt til ti

dager, som er slik Bondevik-regjeringen foreslo. Med det lave omfanget av permitteringer og forventet bedring på arbeidsmarkedet framover gir forslaget et grunnlag for forutsigbarhet og stabile rammebetingelser både for ansatte og for bedrifter, selv om det er slik at vi skal ha drøftinger med partene i arbeidslivet om denne ordningen i tiden som kommer.

Regjeringen foreslår å videreføre ventelønnsordningen slik den var før behandlingen av lovforslaget om statens embets- og tjenestemenn våren 2005.

Hensikten med lønnsgarantiordningen er å sikre arbeidstakernes opparbeidede rettigheter i forhold til lønn og feriepenger. Bondevik-regjeringen foreslo å gjennomføre regelverksforenklinger som ville medført en reduksjon av de samlede utbetalingene til konkursrammede arbeidstakere på ca. 100 mill. kr pr. år. Regjeringen er enig i at rask saksbehandling og utbetaling til den enkelte er viktig, og mener dette kan gjøres uten at det medfører en kraftig svekkelse av opparbeidede rettigheter. Beslutningen om å overføre administrasjon av ordningen fra Arbeidstilsynet til Aetat fra 1. januar 2007 vil danne grunnlag for raskere utbetaling bl.a. gjennom en forskutteringsordning og fordi Aetat har et godt innarbeidet forvaltningssystem for utbetaling til brukerne.

Økt arbeidsinnvandring er bra for Norge. Men vi kan ikke akseptere at utenlandsk arbeidskraft ikke tilbys skikkelige lønns- og arbeidsvilkår. Det avdekkes mange tilfeller av grov underbetaling og utnyttning av utenlandske arbeidstakere, spesielt i byggebransjen, og ofte kombinert med arbeidsforhold som kan være helsefarlige. Regjeringen vil gå gjennom tiltakene mot sosial dumping for å se om endringer eller nye tiltak kan virke bedre.

Som påpekt av komiteens flertall er etableringen av en supplerende stønadsordning for personer med kort botid i Norge en viktig reform.

I lovproposisjonen og komiteinnstillingen om supplerende stønad ble det framhevet som vesentlig at Norge får unntak fra ordningen når det gjelder EØS-avtalens krav om utbetaling av ytelser i EØS-området. Spørsmålet ble behandlet i kommisjonen i mai, uten at det framkom innvendinger. Den formelle beslutningen i EØS-komiteen ventes å skje i februar.

Regjeringen har etter omstendighetene ikke funnet tilstrekkelig grunn til å utsette ikrafttredelsen inntil det formelle vedtaket i EØS-komiteen foreligger. Loven om supplerende stønad vil derfor, som forutsatt, tre i kraft 1. januar 2006.

Et arbeidsliv for alle, kamp mot fattigdom og integrering og inkludering av innvandrere er sentrale mål for Regjeringen. Regjeringen vil vurdere endringer i politikken på disse områdene i en stortingsmelding om arbeid, velferd og inkludering. Ved å gå gjennom eksisterende ordninger, snu alle steiner, er Regjeringens ambisjon å få et virkemiddelapparat som er bedre tilpasset de store utfordringene på feltet. I en slik gjennomgang vil det kunne vise seg riktig å redusere innsatsen på noen områder, fordi ressursene vil kunne nyttes bedre andre steder. Ambisjonene er høye, men det bør de også være, siden gevinstene

for både samfunnet og den enkelte er store om vi lykkes bedre enn i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kenneth Svendsen (FrP) [11:51:57]: Jeg har et spørsmål når det gjelder trygdebiler, som det har vært en del oppslag om i det siste. I Aftenposten både i går og i dag er det et oppslag om disse bilene som det har vært mye feil med. Det er derfor en glede å kunne lese i avisen i dag, og også høre det svaret som statsråden har gitt, at nå ryddes det opp i dette. Men samtidig har vi et regelverk som innebærer at trygdebrukerne må ha bilen i elleve år. Elleve år er dramatisk lang tid. Samtidig er det heller ikke noen begrensning i antall kilometer brukeren kan kjøre bilen. Det betyr at hvis den handikappede eller den funksjonshemmede er i arbeid og bruker bilen til arbeidet – som jo er helt nødvendig, hvis så er tilfellet – vil det være store avstander bilen legger bak seg, og problemene starter tidligere.

Vil statsråden ta initiativ til å gjennomgå dette og se på en ordning – se på om det kan kuttes i antall år, eller om det kan være begrensninger i antall kilometer?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:53:17]: Vi har alle en fortid. Jeg husker at da jeg startet i sosialkomiteen i forrige periode, var dette blant de temaene jeg jobbet med.

Problemet er at jeg ikke helt greier å huske hva konklusjonen ble. Men jeg husker veldig godt at temaet også da var at man ikke utelukkende kunne se på bilens alder. Ikke minst for dem som daglig var avhengige av bilen for å komme seg til og fra jobb, og som kunne ha en ganske lang arbeidsvei, ble det et formidabelt antall kilometer hvis man hadde en og samme bil i elleve år.

Jeg mener at vi den gangen jobbet med spørsmålet om å innføre et tilleggs-kriterium, der man også vurderte antall kilometer. Som jeg sa, husker jeg ikke helt konklusjonen på arbeidet den gangen. Det betyr at jeg har anledning til å etterspørre dette nå. Det skal jeg gjøre, og så skal jeg komme tilbake til representanten Svendsen med et svar på dette.

Martin Engeset (H) [11:54:37]: Et definitivt høydepunkt så langt i statsråd Bjarne Håkon Hanssens karriere som arbeids- og sosialminister var intervjuet han gav til Dagens Næringsliv 25. november – ikke fordi intervjuet skapte betydelig opprør og motstand i andre deler av de rød-grønnes leir, men fordi statsråden i dette intervjuet peker på en del helt sentrale problemstillinger for hvilke prosesser en må gå inn i, hvis en skal klare å reformere velferdssamfunnet og hjelpe dem som er svakest stilt.

Mitt spørsmål gjelder imidlertid følgende: Statsråden bekrefter i sitt innlegg her at det kan bli nødvendig å redusere enkelte velferdsordninger for å nå andre og viktigere mål. Da jeg hørte komiteens leder tidligere i debatten i dag, fikk jeg ikke akkurat inntrykk av at hun støttet dette. Og i et ganske rasende tilsvare i VG noen dager etter oppslaget i Dagens Næringsliv avviser hun det og sier at det

er i strid med Soria Moria-erklæringen å kutte i velferdsordninger. Er statsråden enig i det?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:56:03]: Mye av årsaken til denne skinndebatten mener jeg er at mange definerer begrepet «å kutte i mulige velferdsordninger» som en uttalelse som handler om at denne regjeringen i sum planlegger å bruke mindre på svake grupper enn det vi gjør i dag. Det har vi absolutt ingen ambisjoner om.

Vi skal øke bruken av ressurser overfor denne gruppen. Parallelt i dette arbeidet skal vi også se på om det er noen av de ordningene vi har i dag, som enten ikke skal videreføres i den form de har i dag, eller som ikke skal videreføres i det hele tatt. Summen av en vekst i innsatsen pluss en omfordeling av innsatsen kan gjøre innsatsen bedre i forhold til de ambisiøse målene vi har.

Dette er et arbeid som også Stortinget kommer til å bli involvert i, fordi det vil være en vesentlig del av gjennomgangen knyttet til stortingsmeldingen om arbeid, velferd og inkludering. Den vil bli lagt fram høsten 2006 – parallelt med forslaget til statsbudsjett for 2007.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:57:23]: I valgkampen hevdet sentrale arbeiderpartipolitikere at Samarbeidsregjeringen hadde kuttet i uførepensjonen da tidsbegrenset uførestønad ble innført. Statsministeren hevdet dette i siste TV-debatt før valget.

På Arbeiderpartiets hjemmeside sier nåværende sosialminister at regjeringspartiene – altså Bondevik II – sammen med Fremskrittspartiet har fått vedtatt at de som får tidsbegrenset uførestønad, nå bare skal få 66 pst. av varig stønad. Jeg gjenfar: av varig stønad. Det samme skriver Karita Bekkemellem i et avisinnlegg.

Regjeringen Bondevik og trygdeetaten har hele tiden sagt og regnet ut at tidsbegrenset uførestønad er 66 pst. av høyest pensjonsgivende inntekt det siste året eller av et gjennomsnitt av de siste tre årene. Dette legges også til grunn for neste års budsjett.

I høst ble det lagt fram et lovforslag der det står at tidsbegrenset uføretrygd ikke er en dårligere ordning enn varig uførepensjon. Hvem har rett? Har arbeids- og inkluderingsministeren snudd i denne saken?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:58:45]: Den beskrivelsen av hvordan stønaden utregnes når det gjelder TUS, tidsbegrenset uførestønad, som representanten Woie Duesund nå gav, er etter min mening – med forbehold, siden det gikk fort – en rett beskrivelse. En tar altså utgangspunkt i 66 pst. av tidligere lønn.

Det som har vært debatten siden vi innførte den tidsbegrensede uførestønaden – som jeg og representanten Woie Duesund har hatt mange anledninger til å drøfte tidligere – er det faktum at ikke alle, men mange som går på tidsbegrenset uførestønad, kommer dårligere ut enn de som går på uførestønad.

Poenget med denne debatten har vært å si at når inngangskriteriet til uførestønad er det samme som inngangskriteriet til tidsbegrenset uførestønad, vil det være

feil at de to ordningene, som altså har samme inngangskriterium, har ulike måter å beregne stønad på.

Nå er det slik. Som Woie Duesund har sagt, har vi ikke fremmet forslag om endring av dette i budsjettforslaget for neste år.

André N. Skjelstad (V) [12:00:15]: I valgkampen var Regjeringen klart imot målretting av sosiale ordninger. Ordlyden var nærmest «forkastelig». Og i de omtalte skriftene fra Soria Moria sies det ingenting om målretting av sosiale ordninger. Derimot sa statsråden for omtrent et par uker siden til Dagens Næringsliv at han har til hensikt å kutte framfor å målrette, for målretting er et prinsipp han ikke tror noe på.

Mener statsråden at det er bedre å kutte hele ordningen istedenfor å målrette mer i forhold til de ambisiøse målene som han skisserte i en av de tidligere svarreplikkene han hadde her?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:01:18]: Det som er hovedpoenget fra min og Regjeringens side, er i og for seg ikke målrettingen i det Bondevik-regjeringen innførte som en ny praksis i norsk velferdspolitik, men behovsprøvingen. Det var målingen av verdigheten for å få inngang til ordningen. Ett klassisk eksempel i så måte er gravferdsstøtten, der det tidligere var slik at alle hadde tilgang til gravferdshjelp. Så fikk man den situasjonen at det var bare de aller fattigste, dødsboene uten formue, som skulle defineres som verdige nok til å få hjelp. Og det er jo denne mentaliteten, denne lua i hånda-mentaliteten, som behovsprøvingen på mange måter representerer, som er problemet.

Så er problemet selvfølgelig også at når slike endringer skjer som den som skjedde i Bondevik II-regjeringen, skaper det en situasjon der det er veldig vanskelig å greie å gjeninnføre ordningene igjen, fordi det koster så mye penger. Men dette er blant de tingene vi nå ser på i den meldingen jeg nettopp omtalte.

Robert Eriksson (FrP) [12:02:51]: Den 23. november stod det i Aftenposten at Riksrevisjonen kom med sterk kritikk av trygdeetaten, da det viste seg at det var en rekke etterlatte som ikke hadde fått utbetalt den pensjonen de lovmessig hadde krav på.

Mitt spørsmål til statsråden blir da: Vil statsråden sørge for at Rikstrygdeverket foretar en gjennomgang av ytelsene til etterlattepensjonister som kan ha mottatt uriktige ytelser i forhold til lovfestede rettigheter, og sørge for at alle disse får etterbetalt krone for krone det de eventuelt ikke har fått utbetalt?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:03:42]: Når et departement eller en regjering får en rapport fra Riksrevisjonen, er det ikke slik at vi setter oss ned og vurderer hvorvidt vi skal følge opp rapporten. Da er systemet slik at vi følger opp rapporten. Det behøver man som statsråd ikke engang å gi sitt embetsverk beskjed om. Det er en helt naturlig konsekvens når man får en rapport fra Rikstrygdeverket.

Så langt har jeg bare gitt støtte til at vi nå gjennomgår Riksrevisjonens rapport om Rikstrygdeverket, og at vi skal følge opp de påleggene vi har fått der. Hva det betyr av konsekvenser i forhold til etterbetaling, utbetaling osv., får vi komme tilbake til når vi har gjennomført de påleggene vi har fått av Riksrevisjonen.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Robert Eriksson (FrP) [12:05:00]: Økonomi er en viktig betingelse for en trygg og god alderdom. Dagens pensjonister har gjennom et langt liv bidratt til å bygge opp det velferdssamfunnet som mange i dag nyter godt av. Da folketrygden ble etablert, ble pensjonistene lovet to tredjedeler av sin lønn i pensjon. Vi vet at underregulering av grunnbeløpet gjennom mange år har ført til et etterslep, og til at mange minstepensjonister har sakkert akterut økonomisk.

Jeg kan gi ett eksempel: Jeg var i Levanger i Nord-Trøndelag i helgen, og i likhet med folk flest var også de i Levanger opptatt av juleforberedelser og av å kjøpe inn julegaver. Da kommer det en gammel dame bort til meg som var minstepensjonist, og sier: Jeg gruer meg til jula. Så sier jeg: Gruer du deg til jula? Hvorfor gruer du deg til jula? Jo, sa hun, jeg har fire barnebarn, og jeg skjønner ikke min arme råd. Hvordan skal jeg få råd til å kjøpe julegaver til mine barnebarn? Det har vært et vedvarende problem for meg i mange år, og jeg føler meg på mange måter som en dårlig bestemor, som ikke kan gi mine barnebarn en fin og ordentlig julepresang. Hvert år har det blitt hjemmestrikkede sokker fra meg. Slik er det sikkert også flere minstepensjonister som føler.

Pensjonen til en minstepensjonist er brutto sett litt i overkant av 9 000 kr. For det skal man kjøpe mat, man skal kjøpe klær, og man skal ha et sosialt liv. Og ikke minst er mange av dem også avhengige av medisiner. Vi vet – vi får rapporter om det – at mange unnlater å dra til apoteket for å hente medisinene, rett og slett fordi de ikke har råd til taxi eller annen skyss for å komme seg til apoteket for å få kjøpt sine sårt trengte medisiner. Jeg skulle gjerne hatt oppskriften fra den styrende regjeringen på hvordan man skal kunne klare å få til en god økonomi og et verdig liv for 9 000 kr brutto i måneden.

Fremskrittspartiet har helt siden 1989 gått inn for at gifte og samboende pensjonister skal ha hver sin fulle pensjon. Derfor er Fremskrittspartiet stolt over at man fikk framforhandlet en nedtrappingsplan med den forrige regjeringen, fra 25 til 15 pst. for gifte og samboende pensjonister i en treårsperiode. Dessverre ser det ut for at det nå bare er Fremskrittspartiet som ønsker å fortsette nedtrappingen. I vårt alternative statsbudsjett fremmet vi at avkortingen ytterligere skulle nedtrappes med 5 pst.

Vi har også styrket minstepensjonen med 5 000 kr. Jeg synes det er synd at de forrige regjeringspartiene ikke kunne bli med Fremskrittspartiet på dette løftet når vi sammen har klart å framforhandle en god opptrappingsplan.

Jeg venter spent på statsrådens plan for pensjoner til våren. Jeg venter spent på hva han vil gjøre for å få til et

ordentlig og verdig pensjonssystem også for dem som har minst. Jeg gleder meg til å se på de tiltakene, om man får en ytterligere nedtrappingsplan for gifte og samboende pensjonister, eller om det blir nok en melding med prat og lite realpolitisk innhold?

Jeg har også lyst til å følge opp det som var i Aftenposten den 23. november 2005. Riksrevisjonen kom som kjent med en krass kritikk mot at flere etterlatte ikke har fått utbetalt den pensjonen de rettmessig har krav på. Fra flertallspartiene vises det til at trygdeverket skal ha rutiner for å fange opp dette. Men denne saken og Riksrevisjonens rapport viser til fulle at man ikke har de nødvendige instrumentene for å kunne kvalitetssikre det. Veldig mange minstepensjonister blir hardt rammet, og det sies også at veldig mange har falt ut av listene fra trygdeataten. Det bekrefter at man ikke har et fullgodt system.

Jeg er overbevist om at Regjeringen, som statsråden sa, vil arbeide for å se på hvilke tiltak som kan gjennomføres i forhold til det Riksrevisjonen har pekt på. Men jeg kunne ha tenkt meg en langt mer offensiv holdning fra statsråden og fra flertallspartiene i denne salen. De kunne ha gått ut med en melding til de etterlatte som ikke har fått utbetalt den rettmessige pensjonen, om at dette vil vi rydde opp i, dette vil vi sørge for at dere skal få kompensert, krone for krone.

Per Rune Henriksen (A) [12:10:25] Arbeid til alle er et hovedmål for Regjeringens økonomiske politikk. På tross av at norsk økonomi er i god stand, er ca. 85 000 mennesker enten arbeidsledige eller på tiltak. Regjeringen forventer en sysselsettingsvekst på 22 000 personer i 2006. Mange arbeidsledige vil dermed komme i arbeid.

For dem som i kortere eller lengre perioder er arbeidsledige, er det dagpengene som skal sørge for mat på bordet. Denne ytelsen gir, for å si det forsiktig, ikke grunnlag for de store utskielene. Arbeidsledighet er dermed ikke bare en belastning for den enkelte ved at man mister arbeidet, statusen og det sosiale fellesskapet som følger med en jobb. Det blir også en svært merkbar økonomisk belastning.

Fra og med 2003 ble belastningen større for de arbeidsledige, ved at feriepengene for de arbeidsledige ble tatt vekk. Dette kuttet i ytelser ble av de tidligere regjeringspartiene markedsført som incentiv for de arbeidsledige til å komme seg i arbeid. For de mest uheldige har dette incentivet kostet rundt 20 000 kr.

Partiene som utgjør dagens stortingsflertall, har hele tiden vært imot dette kuttet. I valgkampen lovet vi at dette skal vi reversere. Det er derfor svært gledelig at vi i det første statsbudsjettet fra den nye regjeringen får forslag om å gjeninnføre ferietillegget for de arbeidsledige, slik at opptjeningen starter fra 1. juli 2006. Dette er et håndslag til de altfor mange arbeidsledige og deres familier som vil merkes når ordningen er gjeninnført for fullt.

Permitteringsregelverket er en sikker gjenganger i budsjettdebatter her i huset. Arbeidsgivers lønnspliktperiode og permitteringstidens lengde er svært viktige faktorer når bedrifter som har problemer, skal velge mellom oppsigelser eller permitteringer. I Bondevik II-regjerin-

gens budsjettforslag ble det foreslått å gå tilbake til lovbestemt dagpengeperiode på 26 uker og arbeidsgiverperiode på 10 dager. I vår nye regjeringens forslag er dagpengeperioden foreslått utvidet til 34 uker, mens arbeidsgiverperioden fortsatt er satt til 10 uker.

Jeg registrerer signaler fra arbeidslivets parter om at det er positivt at dagpengeperioden settes til 34 og ikke 26 uker. Men mange er bekymret for hvordan 10 dagers lønnspliktperiode vil fungere. I komiteinnstillingen har flertallet derfor bedt Regjeringen om å se nærmere på ulike sider ved permitteringsregelverket, i samarbeid med partene i arbeidslivet. Det er viktig at vi har regler på dette området som fremmer sysselsetting, og som er til å leve med for bedrifter og arbeidstakere.

Lønnsgarantiordningen skal sikre arbeidstakere i bedrifter som går konkurs, at de får utbetalt lønn som de har krav på, uavhengig av konkursboets betalingsevne. I budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II ble det foreslått innstramminger i denne ordningen som ville gitt en innsparing på 46,7 mill. kr i 2006, og med full årsvirkning ville det blitt spart inn 93,4 mill. kr.

Denne representant er på ingen måte motstander av innsparing i offentlige utgifter. Men når innsparingen kommer som et resultat av usosiale kutt i ordninger som kommer vanlige arbeidstakere til gode, sier jeg stopp. Det gjør også komiteens flertall. Vi går mot innstramminger, i likhet med Regjeringen.

De tidligere regjeringspartiene presenterer disse innstramminger som forenklinger, som vil medføre raskere saksbehandling. Det synes som om det for disse partier er viktigere raskt å få ut avslag på søknader om ytelse fra ordningen enn å oppfylle målsettingen med ordningen, å holde vanlige arbeidstakere mest mulig skadesløse ved konkurs hos arbeidsgiver.

I kapittel 2543 Ytelse til yrkesrettet attføring økes barnetillegget til attføringspenger med 10 kr pr. dag pr. barn. Dette er en viktig del av Regjeringens utvidete fattigdomspakke, som koster nærmere 150 mill. kr. Jeg er glad for at denne regjeringen prioriterer et løft på barnetilleggene. Dette er helt i tråd med Regjeringens intensjon om å ha en særlig fokusering på barn når tiltak mot fattigdom utformes.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [12:14:46]: Gjennom hele valgkampen var det mye fokusering på skole og eldreomsorg. I tillegg kom debatten stadig inn på fattigdomsproblematikken.

Partiene ser ut til å enes om at et viktig virkemiddel mot fattigdom er å få folk i arbeid. Samtidig blir dette litt for enkelt. Det er mange grunner til at folk oppfatter seg selv som fattige, og det er mange grunner til at man står utenfor arbeidslivet. Regjeringen har til tross for lovnader gitt i valgkampen, ikke lagt fram et budsjett som gir optimisme for dem som har det aller vanskeligst.

Det er bl.a. litt underlig å være vitne til at feriepenger for arbeidsledige ikke er lagt inn i budsjettet for 2006, annet enn med halve feriepenger først i 2007. Dette var et kutt som ble karakterisert i svært sterke ordelag, spesielt fra Arbeiderpartiet. Det er naturlig å tro at alle arbeidsle-

dige som var vitne til Arbeiderpartiets karakteristikk av nettopp dette kuttet, hadde forventet å finne dette på plass i sin helhet. Ord og handling henger altså ikke i hop.

Også småbarnsfamilier som lever på én inntekt, har fått seg et realløftebrudd. Regjeringen har for disse redusert deres samlede inntekter ved å kutte i kontantstøtten og øke matmomsen.

Videre har Regjeringen redusert skatten for de med aller lavest inntekt med omtrent 600 kr, et beløp som i sin helhet blir spist opp av økte utgifter til mat – til sammen ikke noe som helst løft for de med lavest inntekt. Dette er milevis fra det regjeringspartiene lovet i valgkampen overfor dem som har minst. Mange minstepensjonister har så trang økonomi at de må ha hjelp fra sosialkontoret hver eneste måned. De må søke Husbanken om bostøtte og bruker sosialkontoret som et supplement. Som alderspensjonist på minstepensjon har du ingen mulighet til å gå ut i arbeidslivet for å avhjelpe den situasjonen du har kommet i. Fremskrittspartiet synes det er trist at Regjeringen ikke vil være med på å løfte denne gruppen ut av sosialkontoret og Husbankens bostøtteordninger, noe som også kunne frigitt tid for de ansatte på sosialkontoret, tid som kunne vært brukt på alle de andre som har behov for hjelp.

Rusmiddelmissbrukere er absolutt en gruppe mennesker som lever under svært fattige kår. Disse har ingen mulighet til å gjøre noe med sin fattigdom via arbeid, i hvert fall ikke i første omgang. Disse må først få et skikkelig tilpasset tilbud, bestående av avrusning og tilrettelegging i det vi kaller «et normalt liv». Først da kan denne gruppen hjelpes ut av fattigdommen.

I likhet med det som er situasjonen for rusmiddelmissbrukere, er det velkjent for de fleste at det er mangel på behandlingsplasser og oppfølging innen psykiatrien. Svært mange av de som lider av psykiske lidelser, vil aldri kunne tjene sine egne penger før et tilpasset og velutbygget tilbud er kommet på plass. I Romerikes Blad 1. desember i år kunne vi lese om en alarmerende økning i antall nye mennesker med psykiske lidelser som ikke er i stand til å skjøtte sitt arbeid. Ifølge artikkelen er psykiske lidelser årsaken til nesten hver femte sykemelding og hver fjerde uførepensjonering. Dette er en svært alvorlig og bekymringsfull utvikling.

I tillegg til det som gjelder for disse gruppene jeg nå har skissert, finnes det ytterligere årsaker til fattigdom, slik som spilleavhengighet, uansvarlig pengebruk, etterspill av tidligere livsstil, samlivsbrudd og sykdom. Det er av avgjørende betydning for å kunne bekjempe fattigdommen at man først løser problemet som fører til at svært mange ikke klarer å arbeide, før man kan snakke om å tilby et arbeid.

I Regjeringens budsjett er det kun tatt tak i en brøkdell av de utfordringene som ligger i bekjempelsen av fattigdommen, og jeg er redd for at svært få av de som trodde på den nye regjeringens lovnader om et løft, kan si at de er vinnere i dette budsjettet.

Selv viser Regjeringen ustanselig til at kommunene har fått et økonomisk løft, og at man regner med at disse pengene i tillegg til å styrke skole og omsorg skal bekjem-

pe fattigdom. Ja, regjeringspartiene skriver sågar i sine merknader at bedre økonomi i kommunene vil gi flere mulighet til å leve et verdig liv på lav inntekt. Slik jeg leser disse merknadene, forstår jeg det slik at Regjeringen nå velter fattigdomsproblematikken over på kommunene og lar det være opp til dem om noe blir gjort eller ikke. Veien fra valgløfter til innfrielse er milelang.

I Fremskrittspartiet har vi som grunnprinsipp at skatte- og avgiftsnivået må reduseres for at alle skal kunne leve av egen inntekt, og at pensjonsytelser må være slik at det ikke er behov for særytelser. Jeg konstaterer at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ikke har samme syn på dette.

Eva Kristin Hansen (A) [12:20:15]: Å sikre arbeid til alle er den beste måten å bygge et godt samfunn på. Det er en forutsetning for en god økonomi for landet og for å gi hver enkelt innbygger et trygt liv. Det handler om å ha en stabil inntekt og om å ha en meningsfull hverdag. Derfor er det avgjørende at Stortinget bruker mange virkemidler gjennom den økonomiske politikken og gjennom en aktiv arbeidsmarkedspolitikk. Det handler om alt fra å gi forutsigbare rammer for næringslivet til å sikre at de som i dag blir holdt utenfor arbeidslivet, får hjelp til å komme inn gjennom en målrettet innsats.

Vi har de siste årene opplevd at mange som ønsker å stå i arbeid, blir utstøtt fra arbeidslivet, og mange går ufrivillig på trygd. Vi ser også at mange som ønsker å få arbeid, møter store hindringer. Da er det vår oppgave som folkevalgte å sikre en helhetlig politikk som skaper et mer inkluderende arbeidsliv, hvor alle som kan, får muligheten til å delta med den arbeidsevnen de har.

Mange ungdommer møter i dag stengte dører når de vil ut i arbeid. Det er det mange grunner til. Det handler delvis om at vi har et arbeidsliv som stiller store krav til kompetanse og arbeidserfaring, men også om at de som trenger ekstra hjelp og oppfølging, ikke får det. Når vi ser at arbeidsledigheten blant ungdom er større enn i resten av befolkningen, må vi gjøre noe. Dette har flertallsregjeringen tatt på alvor. Mindretallet skriver i sine merknader at det er gjennom å sikre bedrifter større lønnsomhet og ved å utvide adgangen til midlertidige ansettelser, vi vil få løst dette problemet. Flertallet har en litt annen tilnærming. Vi mener at vi må ha et sett av målrettede virkemidler for å få bukt med ungdomsledigheten. De ungdommene som av ulike grunner har ramlet utenfor arbeidslivet, blir ikke hanket inn bare ved at norsk økonomi går godt, eller ved gode bedrifter. Det vil kun gi en effekt på sikt.

Vi må gjøre mer. Vi mener det handler om å gi alle like muligheter til utdanning, til å få bedre oppfølging, å gjøre det enklere å bli kvalifisert, å gi elever på yrkesfag en læringplass og å bruke arbeidsmarkedstiltak. Å øke bevilgningene til Aetat og arbeidsmarkedstiltak er viktig i denne sammenheng.

Å øke adgangen til midlertidige ansettelser, slik mindretallet ønsker, tror ikke flertallet vil løse ungdomsledigheten. Det hevdes at man vil gjøre terskelen inn til arbeidslivet lavere. Flertallet mener det motsatte vil skje, nemlig at terskelen for å bli kastet ut igjen blir lavere, og

at de som i utgangspunktet møter barrierer, vil kunne få det enda vanskeligere og møte nye hindringer. Mange ungdommer kan bli kasterbatter inn og ut av arbeidslivet. Dette er spesielt bekymringsfullt når vi vet at midlertidige ansettelser også vil slå negativt ut for dem som er i etableringsfasen, som skal ta opp boliglån og få trygge rammer rundt livet sitt. Derfor er jeg glad for at Regjeringen ikke vil åpne for økt adgang til midlertidige ansettelser.

Det er dagens ungdommer som skal bygge opp vårt samfunn i framtiden. Da må vi ha et arbeidsliv som møter dem med åpne dører, ikke stengte. Flertallet vil gjennom denne budsjettinnstillingen bidra til å åpne dørene.

Sverre Myrli (A) [12:24:16]: Det er noen rare mekanismer i politikken. Som regel er det de største kronebeløpene det blir minst debatt om.

Noen av de aller største, om ikke de aller største, budsjettkapitlene i statsbudsjettet omhandler trygde og pensjoner. Budsjettkapitlet som omhandler alderspensjon, er på 88 milliarder kr. Bare budsjettposten Tilleggspensjon under dette kapitlet er på bortimot 50 milliarder kr. Vi skal ha gode, trygge og forutsigbare pensjonsordninger, men vi har også noen utfordringer i Norge. Vi går lenger på skole og kommer dermed seinere ut i arbeidslivet. Vi slutter å jobbe tidligere, og vi lever lenger. En trenger ikke å være professor i sosialøkonomi for å skjønne at dette kan bli utfordrende i framtida. Men det er her det er viktig å se sammenhengen i politikken. Pensjonssystemet vårt er et stort spleiselag, der vi stiller opp for hverandre i ulike faser av livet. De yrkesaktive betaler skatt for at vi kan utbetale pensjoner til pensjonistene. Skal vi derfor lykkes i å ta vare på dette unike systemet, må folk ha arbeid. Folk må gå på arbeid, få lønna si, betale skatt til fellesskapet, og fellesskapet må så fordele disse pengene ut igjen, bl.a. til pensjoner. Samfunnsmaskineriet må fungere hvis pensjonssystemet skal fungere. Eller som Erik Brofoss så treffende sa det: «Vi lever av hverandres arbeid.»

Derfor er et sunt og inkluderende arbeidsliv en forutsetning for et bærekraftig pensjonssystem. Det er noe galt når 50-åringer presses ut av arbeidslivet, og 30-åringer ender opp som uførepensjonister. Slik kan det rett og slett ikke fortsette! Vi må tenke annerledes. Vi må i framtida se arbeid og pensjon mer i sammenheng. Det påligger derfor dette stortinget å få på plass et nytt og bærekraftig pensjonssystem, som balanserer mulighetene for tidligpensjonsordninger for dem som trenger det, og prinsippet om at det skal lønne seg å jobbe.

Vi har nettopp hørt at Fremskrittspartiet har pratet om hvor forferdelig dårlig dagens minstepensjon er. Ja, det er ikke til å legge skjul på at mange minstepensjonister sliter med å få endene til å møtes. Men hvis minstepensjonen er så dårlig, er det jo merkelig at Fremskrittspartiet sin politikk er å gjøre alle til minstepensjonister. Både i Pensjonskommisjonen og her i Stortinget har jo det vært Fremskrittspartiet sin politikk, og jeg har ikke oppfattet at det er noen annen politikk som gjelder nå. Der i gården heter det at folketrygden bare skal gi en flat, lik pensjon til alle pensjonister, bygd på prinsippene i dagens minstepensjon. Det er jo da logisk helt uforståelig at et system som

en mener er dårlig og urettferdig, skal bli systemet for alle nordmenn som blir alderspensjonister.

I går diskuterte jeg jernbane med Fremskrittspartiet i denne salen. Da sa Fremskrittspartiet at Fremskrittspartiet sin politikk var å satse på jernbanen der det var samfunnsøkonomisk fornuftig. Og så fremmet de forslag om mer enn en halvering av bevilgningene til NSB. Det hadde jo sjølsagt rasert jernbanetrafikken og er helt logisk uforståelig i forhold til resonnementet.

I dag gjelder det pensjon. Minstepensjonen er dårlig, men de vil altså gjøre enda flere til minstepensjonister. Nå er logikk og politikk to forskjellige retninger, men av og til er det en fordel med en viss sammenheng.

Presidenten: De som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Else-May Botten (A) [12:29:26]: Jeg må si jeg har vært bekymret for hvorledes arbeidslivet skal utvikle seg. Ut fra det Bondevik-regjeringen la opp til, med en arbeidspolitikk med fleksibilitet til fordel for arbeidsgiverne på bekostning av arbeidstakernes rettigheter, var det grunn til bekymring. Arbeiderpartiet ønsker et trygt arbeidsliv som inkluderer alle. For å lykkes med det må vi kunne ha minst to tanker i hodet samtidig, nemlig å sikre et godt arbeidsliv og å sørge for aktive myndigheter som jobber for å få folk ut i arbeid. Arbeidsrettighetene vi har i dag, har vært kjempet fram av arbeiderne over lang tid. Som et eksempel kan nevnes kampen tidlig på 1990-tallet for å få åtte timers arbeidsdag.

I 2006 skulle det etter Bondevik II-regjeringens forslag, med støtte fra Fremskrittspartiet, åpnes for 13 timers arbeidsdag uten overtidsbetaling, etter avtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Dette ville etter mitt syn resulterte i flere uføre, flere arbeidsledige og flere sykmeldte, noe som igjen ville ført til press i dette budsjettet. Det er derfor viktig å se at alt henger sammen med alt. Heldigvis har regjeringen Stoltenberg helt klart sagt at dette skal reverseres, med det resultat at arbeidsfolk unngår at dette blir deres virkelighet fra 1. januar.

Et arbeidsliv med vekt på trygge, faste arbeidsplasser og gode rettigheter vil øke trivsel og arbeidsinnsats, som igjen legger et godt grunnlag for at folk vil stå i arbeid helt fram til pensjonsalderen. Gjennom etablering av den nye arbeids- og velferdsetaten kan det nå oppnås et helhetlig og samordnet tilbud til dem som ikke har funnet seg en plass på arbeidsmarkedet. Her er Regjeringens iverksetting av målrettede tiltak overfor ungdom, langtidsledige, eldre og yrkeshemmede en viktig og bra satsing. Målet om hjelp til selvhjelp, sosial trygghet og inkludering av personer som har problemer med å komme seg inn på arbeidsmarkedet, må realiseres. Regjeringens forslag om å styrke arbeidsmarkedstiltakene med 217 mill. kr viser en riktig satsing.

Regjeringens jobb er å bygge et godt samfunn for alle her i landet. Da må alle bli likestilt, både i og utenfor arbeidslivet. Vi må skape et trygt arbeidsliv som gir mening, trivsel og arbeidslust. Da kan folk selv tjene til livets opp-

hold og greie å stå lenger i arbeidslivet. Da vil jeg si at Regjeringen faktisk har lyktes med sin politikk.

Kenneth Svendsen (FrP) [12:32:21]: Jeg må få lov til å starte med å svare på det flammende innlegget Sverre Myrli hadde om Fremskrittspartiets minstepensjonister. Det er totalt feil det han sier. Vi har sagt vi skal ha lik pensjon for alle. Men vi har også sagt at vi skal ha en lik pensjon som man kan leve av, ikke være sulteføret som med den pensjonen som representanten Sverre Myrli har lagt fram for Stortinget som minstepensjon – altså en pensjon som er på det nivået at man må gå på sosialkontoret for å få hjelp. Vi skal ha en lik pensjon for alle, men det skal også være en pensjon som alle kan leve av.

Det var egentlig ikke derfor jeg tok ordet. Jeg tok ordet for å belyse den debatten som foregikk her i forbindelse med replikkordskiftet mellom Lise Christoffersen og Åse Gunhild Woie Duesund, og jeg lurte på om slitasjen i Regjeringen allerede er blitt så stor at det er et behov for å forandre regjeringsfraksjonen og det parlamentariske grunnlaget for denne regjeringen. Selv i salen i dag fikk vi i Karin Andersens og statsrådets svar til Martin Engeset innblikk i dette, i statsrådets uttalelser og debatten i media etterpå – et krast og aggressivt svar fra lederen i arbeids- og sosialkomiteen.

Storingsrepresentanter fra SV har framvist sitt hat mot USA på plassen foran Stortinget, der de har demonstrert mot sin egen Regjering. Ja, til og med har hatet mot USA vært så sterkt fra SVs side, at det i finansinnstillingen har kommet til uttrykk motstand mot amerikanske biler. Det er jo ganske godt gjort! Men selvfølgelig må man ha utløp for sitt hat når man ikke får gjennomslag i Regjeringen for det.

Det har også gitt seg utslag for Senterpartiet ved at Lars Peder Brekk i forskjellige medier har slaktet Regjeringens skattepolitikk.

Det jeg kunne tenke meg, var å få en liten redegjørelse fra Lise Christoffersen om hvorvidt behovet for å skifte representanter i Regjeringen nå er akutt, slik at man må gjøre det snarest mulig, eller om det er en langsiktig strategi for å legge til rette for at Kristelig Folkeparti skal gå inn i Regjeringen, enten ved utskifting av Senterpartiet eller ved utskifting av SV. Det hadde vært veldig greit å få en slik redegjørelse, samtidig som jeg synes det er forunderlig at Arbeiderpartiet bruker energi på å gå til angrep bl.a. på kjernesaken til Kristelig Folkeparti – kontantstøtten. Men det kan jo også være slik at hvis man kvitter seg med SV i regjering, er det rom for å videreføre kontantstøtten – så det hadde vært veldig greit å få redegjort for om det er en langsiktig strategi eller et akutt behov for å skifte ut.

Helge Solum Larsen (V) [12:35:24]: Ethvert velferdssamfunn har en grunntrygghet i bunnen. For Venstre er det viktig at denne grunntryggheten representerer forutsigbarhet og verdighet.

Venstres mål er å innføre en borgerlønn. Å innføre en universell ordning i velferdsstaten i form av en borgerlønn som en garantert minsteinntekt, er det liberale svaret på spørsmålet om videreutvikling av velferdsstaten. Forsla-

get om å innføre borgerlønn eller andre former for garantert minsteinntekt er ikke av ny dato. Omsorgslønn som mødrelønn ble foreslått av Katti Anker Møller allerede i 1919. Et prinsipp om borgerlønn er den naturlige konsekvens av ideen om universalitet, trygghet for den enkelte, økt rettferdighet, tilpassing til individuelle behov, forutsigbarhet og enkelhet. Borgerlønn vil også kunne oppfylle et annet mål: fleksibilitet og valgfrihet for den enkelte. Samtidig er det klart at en borgerlønn må innføres uten å bryte med prinsippene om velferdsstatens ytelser, tilpasset samfunnets økonomiske yteevne. Det skal lønne seg å gjøre en innsats. Prinsippet må være at alle borgere skal være garantert en minimumsinntekt.

Borgerlønn må samordnes med studielån og stipend, eller ytelser, som støtte til arbeidsledige som ellers ikke ville ha rett til dagpenger fordi de ikke har hatt jobb, eller fordi de er langtidsledige. En rekke av dagens trygdeordninger og overføringer fra det offentlige må vurderes trukket inn i en finansiering av en borgerlønn. Også mennesker som frivillig står utenfor arbeidsmarkedet og f.eks. tar utdanning, eller av andre grunner står utenfor, skal også ha rett til en borgerlønn. Mange faller utenfor, eller velger å stå utenfor den alminnelige økonomi, men bidrar likevel til fellesskapet gjennom sosialt engasjement, kulturaktiviteter, dugnadsarbeid eller annet.

Venstre har store forhåpninger til NAV-reformen. For oss representerer den et første skritt i retning av en borgerlønn.

At norsk økonomi er god for øyeblikket, er en situasjon som bør styrke mulighetene for en god og prinsipiell debatt om velferdsordningene. Den sterke økonomien gir oss en historisk mulighet til å gjennomføre reformer. Venstre vil aldri tilnærme seg noen av disse store spørsmålene på bakgrunn av holdninger som at noen er unnsultnere og slabbedasker. Dessverre preges både systemene og debatten ofte av stigmatisering. Dette er i seg selv et stort problem. Vi som er sosialliberalere, mener at mennesket er kreativt, fantastisk, og at menneskets positive egenskaper utløses bl.a. med å tillate frihet. Dette er svært mye mer framtidsrettet enn populistiske utsagn om at sosialklienter må stå opp «om morran».

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [12:38:31]: I replikkordskiftet, som ofte går litt raskt, kom jeg til å gi feil opplysninger. Antall arbeidsledige innvandrere er på 10 pst.; arbeidsledigheten er ikke ti ganger høyere enn blant andre arbeidsledige i Norge. Jeg vil gjerne rette opp dette.

Debatten har så langt vært rolig og grei, og det kommer vel mest av at denne regjeringen ikke har kommet med nye tiltak for å få flere i jobb, men – og heldigvis for det – har videreført alle de gode tiltak Bondevik II hadde innført eller planla å innføre.

Ellers ser jeg nå fram til representanten Lise Christoffersens svar til Fremskrittspartiet om akuttbehovet for å endre regjeringskoalisjonen. Som utdannet innen helse er jeg ganske god på førstehjelp, men jeg synes ikke pasienten ser syk nok ut, foreløpig. Men jeg forstår at en har åndenød.

Til slutt: Statsråden understreket i sitt innlegg behovet for å forebygge fattigdom, og her får han full støtte fra Kristelig Folkeparti. Jeg håper at det med å forebygge fattigdom får stor plass i den stortingsmeldingen som nå kommer snart, om arbeid og velferd.

Karin Andersen (SV) [12:40:13]: Jeg kan forsikre Stortinget og opposisjonen om at det verken finnes noen pasient i denne salen eller i regjeringskvartalet, eller at noen har åndenød. Tvert imot er det en samlet regjering som står bak det opplegget som vi skal vedta i dag, og som står bak Soria Moria-erklæringen, som er grunnlaget som disse tre partiene har sagt at de skal regjere på i fire år. Så har Regjeringen sagt at den inviterer andre partier til en åpen debatt om gode løsninger – og det gjør den.

Jeg registrerer at Fremskrittspartiet, som nå er utenfor all makt og kommer til å være det i fire år, er ganske fortvilet og derfor kjører sine saker ganske høyt. Men jeg blir forundret når jeg hører Fremskrittspartiet i debatten rundt fattigdom. For bare i dette budsjettet har altså Fremskrittspartiet kuttet på fattigdomstiltak, de har kuttet på arbeidsmarkedstiltak som ville fått folk i jobb, og de har kuttet på utdanningsstøtte til enslige forsørgere.

Så er Fremskrittspartiet opptatt av minstepensjonistene – og det er flere av oss – og sier at det er tøft, og at mange av dem må gå på sosialkontoret. Ja, det er riktig. Slik bør det ikke bli i framtida. Derfor har Regjeringen sagt at den skal ha en gjennomgang av sammenhengen mellom ulike trygde- og sosialytelser i framtida, slik at det samlede stønadsnivået blir bra. Men jeg vil minne om at hvis man er en sosialhjelpsmottaker, er altså stønadsnivået for to personer 6 880 kr i måneden. Det er faktisk vesentlig lavere, slik at det er svært mange i dette samfunnet som lever på svært lave ytelser over lang tid. Og når representanten Kjønås Kjos tar til orde for at vi skal ha en minstepensjon i dette landet som gjør at man ikke trenger Husbankens bostøtteordninger for eldre, lurer jeg på hva slags minstepensjon det egentlig er Fremskrittspartiet drømmer om. Det er rett og slett urealistisk! Husbankens bostøtteordning er en god ordning, det er, for å si det slik, ærlig talt ingen skammelig ordning som noen skal behøve å skjennes over å ha. Det er en helt nødvendig ordning som pensjonister i dag nyter meget godt av, som pensjonister og andre med lave inntekter trenger, og som denne regjeringen har tenkt å ta vare på.

Og så til slutt til sammenhengen mellom kommuneøkonomi og det å leve med lav inntekt. Hvis man er barn i en familie som har lav inntekt, er det enda mer viktig for en at skolen er god, at den har råd til moderne utstyr – f.eks. datautstyr som en ikke har hjemme – har råd til å være med på kulturbegivenheter, har råd til å besøke bedrifter, har råd til å ha en skolefritidsordning som en kan være med på sammen med de andre, og har råd til å ha kultur- og fritidsaktiviteter som en kan delta i uten at lommeboka må opp hver eneste gang. Det gjør at disse barna er inkludert, og derfor er god kommuneøkonomi helt sentralt for de familiene som lever med dårlig råd.

Lise Christoffersen (A) [12:43:30]: Jeg fikk en utfordring som jeg jo selvfølgelig må svare på.

Kenneth Svendsen bad meg redegjøre for om vi i Arbeiderpartiet har et akutt behov for å skifte statsråder, og i forlengelsen av det, om vi har et akutt behov for å kvitte oss med SV i regjering. Det har vi selvfølgelig ikke. Grunnen til at jeg sa det jeg sa, var tvert imot en mer positiv innfallsvinkel: Jeg er egentlig litt glad i Kristelig Folkeparti, fordi jeg tidligere har hatt gleden av å samarbeide med både Kristelig Folkeparti og SV i en felles fraksjon i vårt lokale kommunestyre i Drammen. Der har vi hatt gleden av å ha en varaordfører fra Kristelig Folkeparti som vi samarbeidet tett med. Jeg har også hatt gleden av å samarbeide om den gjeldende politiske flertallsplattformen i Kommunenes Sentralforbund, som består av Arbeiderpartiet, SV, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Det vi inviterer til, er et tettere samarbeid her i stortings-salen.

Når Åse Gunhild Woie Duesund etterlyser mulige regjeringstabiletter, har vi nok ikke noen fullmakt til å begynne å dele ut dem på nytt igjen, og vi har ikke noe ønske om det heller. Men når jeg da har sagt at jeg er litt glad i Kristelig Folkeparti, må jeg også få lov til å si at jeg alltid har vært veldig glad i SV, som jeg har hatt gleden av å samarbeide med i alle de 30 årene jeg har vært politisk aktiv. Derfor tror jeg ikke at vi har noen «åndenød». Jeg tror ikke det er noen motsetninger i hvordan vi tenker heller, for det vi er ute etter, er større fleksibilitet, og større fleksibilitet får vi ved å løse opp i stringente ordninger, som vi har litt for mange av i dag. Passer en ikke inn i en paragraf, passer en kanskje ikke inn i noen ting, og det er det vi vil løse opp i. For å ta et eksempel: Det er ikke sikkert at alle som har bekkenløsning, har behov for en trykkavlastende madrass, men slik det er i dag, får en kanskje den madrassen eller ikke noe. Den litt stringente måten å tenke på ønsker vi å løse opp i, vi ønsker å tilpasse regelverket bedre til den enkeltes behov. Beviset på at vi her egentlig tenker veldig likt i Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har jeg i en artikkel fra Dagbladet i mai 2002, da Bjarne Håkon Hanssen første gangen lanserte forslaget om velferdskontrakter. Da kom det noen raske kommentarer. Den ene kom fra Senterpartiet. Tidligere sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa sa:

«Endelig viser Arbeiderpartiet vilje til kreativitet.»

Så sa en talsmann for Velferdsalliansen:

«For første gang på lenge har Ap kommet med forslag som hever forventningene til partiets sosialpolitikk.»

Og så sa Karin Andersen:

«Jeg har veldig sans for tanken om forpliktende samfunnskontrakter.»

Hun mente forslaget kunne «gjøre det lettere å samarbeide med Arbeiderpartiet om sosialpolitikk».

Beviset ligger her nå, i sin første spede begynnelse, i det budsjettet vi skal vedta i dag.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:46:44]: Jeg følte bare behov for å knytte noen få kommentarer til dette med minstepensjonister, som jo har vært et viktig tema i debatten. Jeg bare registrerer at det synes som om for-

skjellen mellom en minstepensjon som er til å leve av, og en minstepensjon som er til å sulte i hjel av, er 5 000 kr i året. Da har vi i hvert fall anslaget på utfordringen, ut fra den virkelighetsbeskrivelsen som representanten Svendsen har gitt. Men det som dog er viktigere å få sagt, er jo at man, slik ikke minst representantene fra Fremskrittspartiet har framstilt situasjonen i dag, sitter igjen med det inntrykket at stort sett alle minstepensjonister må ha sosialhjelp for å få døgnet til å gå rundt. Jeg synes ikke det er et inntrykk som skal få henge igjen fra denne debatten. I 2004 var det 216 000 minstepensjonister i Norge, og av dem var det til sammen 4 000 som en eller annen gang i løpet av året fikk sosialhjelp. Det var altså 212 000 som ikke fikk sosialhjelp i det hele tatt. Det er viktig å understreke at av disse 4 000 var det ikke bare pensjonister som måtte ha sosialhjelp månedlig for å få økonomien til å gå i hop, men det var mange som måtte ha det en-to ganger i forbindelse med en kneik, og litt av formålet med sosialhjelpen er jo også å kunne håndtere den type situasjon. Jeg skal ikke polemisere her, om 4 000 er mye eller lite. Ambisjonen må jo være at folk som har minstepensjon, i minst mulig grad skal ha behov for å supplere den med sosialhjelp. Men det å prøve å skape et inntrykk av at hverdagen til minstepensjonister i Norge er slik at stort sett alle må gå og få sosialhjelp, er altså en veldig feil beskrivelse. Av 216 000 var det i 2004 bare 4 000 som i en eller annen form måtte ha den type hjelp.

Martin Engeset (H) [12:49:19]: Det er dessverre nødvendig å bore noe videre i debatten omkring velferdsordninger og hvordan nye satsinger i forhold til å bekjempe fattigdom og ledighet skal finansieres. Debatten har så langt ikke brakt noen avklaring på det. Utgangspunktet for debatten var jo det tidligere omtalte intervjuet i Dagens Næringsliv, der statsråden på en meget prisverdig og modig måte pekte på det dilemmaet man står overfor i forhold til å finne plass til nye, nødvendige satsinger for å hjelpe dem som er svakest stilt. Budskapet til statsråden i dette intervjuet var prisverdig klart. Han inviterte der til en meget viktig og grunnleggende debatt. Det er ikke noen skinndebatt, som han selv kalte det i et senere svar, men det er faktisk en helt avgjørende grunnleggende debatt om hvordan velferdssamfunnet skal utvikles videre for å treffe dem som trenger det mest med de beste tiltakene. Og det svaret han får fra den fremste representanten for sitt parlamentariske grunnlag når han trekker opp denne debatten, er følgende – Karin Andersen, lederen av arbeids- og sosialkomiteen, sier til VG:

«Jeg slår fast at det verken står på tapetet eller saks-kartet å fjerne velferdsordninger.»

«Har Hanssen klarert utspillet internt», spør VG.

Og svaret er:

«Jeg kjenner ikke til dette, og ingen av dem jeg kjenner i Regjeringen har hørt om dette heller. Å kutte velferdsordninger står ikke i Soria Moria, ikke i SVs program og så vidt jeg vet ikke i Aps program heller.»

Nei vel, jeg er i hvert fall glad for at det står på statsrådens arbeidsprogram, og jeg er også glad for at statsråden i sitt innlegg inviterte hele Stortinget til å være med på å

diskutere dette viktige spørsmålet. Det tror jeg er både fornuftig og helt nødvendig i forhold til at det allerede nå synes å være klare tegn til at flertallsregjeringens parlamentariske grunnlag allerede er i ferd med smuldre opp etter fem–seks uker i regjeringsposisjon. Budskapet til statsråden var klart, men etter denne debatten må jeg dessverre konstatere at det framstår som uklart hva som blir politikken framover, fordi Regjeringens parlamentariske grunnlag bidrar til å bringe forvirringen i Stortinget opp på helt unødvendig høyt nivå når det gjelder hva som er kursen framover.

Sverre Myrli (A) [12:52:29]: Kenneth Svendsen sa at jeg var opptatt av «Fremskrittspartiets minstepensjonister». Nei, jeg er nok ikke noe mer opptatt av Fremskrittspartiets minstepensjonister enn av andre minstepensjonister, men jeg er opptatt av alle minstepensjonister. Og det beste vi da kan gjøre, er å få på plass et trygt og bærekraftig pensjonssystem for framtida, slik at folk har trygghet for framtidige pensjonsutbetalinger.

Jeg vil også benytte anledningen til å takke Svendsen for bekreftelsen på at det jeg sa om at Fremskrittspartiet mener at alle skal ha en helt lik flat minstepensjon utbetalt fra staten når en blir pensjonister, var riktig. Så kan vi sikkert diskutere nivået på den pensjonen. Men hvis både Kenneth Svendsen, Robert Eriksson og Kari Kjønås Kjos skal bli enige om at alle utfordringene de snakket om i sine innlegg, skal dekkes innunder en minstepensjon, blir det i alle fall ikke besparelser i statens utgifter til folketrygden i åra som kommer. Problemet med Fremskrittspartiets system ville ha blitt at de som har slitt og jobbet i mange år, ikke hadde fått noen verdens ting igjen for det. Hjelpepleieren som har jobbet i 40 år på sjukehemmet, hadde ikke fått igjen ei krone i pensjon. Industriarbeideren som har stått 45 år ved en fresemaskin, hadde ikke fått igjen ei krone i pensjon. Jeg syns det ville blitt et blodig urettferdig system, og jeg er glad for at det er lite som peker i retning av at Stortinget kommer til å gå inn for noe som er i nærheten av et slikt flatt, urettferdig pensjonssystem. Men det er klart lov å være uenig. Det er til og med av og til ganske logisk å være det.

Til slutt: I motsetning til Åse Gunhild Woie Duesund kan jeg nok ikke skilte med bakgrunn fra helsevesenet. Jeg har riktignok flere år i saniteten i Heimevernet, men kompetansen der begrenser seg stort sett til å spjelke bein. Men hvis den kompetansen etterspørres, er jeg beredt til å bidra raskt.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [12:55:11]: Nå har jeg fulgt debatten, og det er interessant å registrere at de tidligere regjeringspartiene er vesentlig mer opptatt av den nye regjeringens indre liv enn av å videreføre sitt eget liv som samarbeidspartnere. Det er interessant å høre at replikk på replikk dreier seg om forholdet mellom personer i det rødgrønne flertallet, i storting og regjering, og i så liten grad om det politiske alternativ man skulle utfordre dette flertallet med. Det lover for så vidt ikke godt for Stortinget som interessant objekt når det gjelder å observere den politiske utvikling, men det lover godt for oss som skal sitte

i regjering i fire år og som skal danne baktroppen her fra Stortinget slik at Regjeringen fortsatt skal kunne sitte.

Det er også slik at jeg er meget tilfreds med at vi i dag skal vedta et budsjett som representerer vesentlige forbedringer i forhold til det budsjett som ble framlagt av Bondevik II. Det er nok riktig, som Kristelig Folkepartis representant sier, at vi viderefører ordninger Bondevik II la fram, men det viktige er at vi går videre, og at vi peker ut en kurs som i langt sterkere grad representerer vilje til fattigdomssatsing. 500 mill. kr er mye det – det er mer enn det hele pakken til Bondevik II representerte, og som han la så stor vekt på i sin framstilling av budsjettet. Det er også viktig at vi går inn på å forbedre ordninger på andre områder, som kommer alle til gode, og kanskje spesielt synes jeg den dynamikk som nå ligger i de reformer vi skal gå i gang med, er viktig. Da tenker jeg på NAV-reformen, da tenker jeg på pensjonsreformen, og på det engasjement statsråden har lagt i at dette skal bli hovedsatsingen framover.

Vi skal med andre ord klare å sørge for at det skal være en aktivt politisk dialog mellom storting og regjering, selv om opposisjonen melder seg ut av den målrettede debatt i så måte.

Robert Eriksson (FrP) [12:57:36]: Statsråd Hanssen var oppe og påstod at det bare er 5 000 kr som skiller mellom det at man har det dårlig, og det at man har det bra og akseptabelt som minstepensjonist, men det er jo ikke akkurat det som er utgangspunktet. Vi har sagt at 5 000 kr kommer i tillegg til oppjusteringene i trygdeoppgjøret. Tar man to pensjonister som er samboende eller ektefeller, og som er minstepensjonister, vil Fremskrittspartiets politikk føre til at den familien på to vil få i overkant av 21 000 kr mer. Det er nesten 2 000 kr i måneden. Det er noe helt annet enn det statsråden redegjorde for.

Så til Myrli: Jeg vil understreke at Fremskrittspartiet går inn for en folkepensjon. Det er tydelig at representanten Myrli leser Fremskrittspartiets innstilling med ett øye og holder hånden for det andre øyet, og leser annenhver linje, slik at han ikke får med seg sammenhengen. For det han illustrerer, er jo faktisk det som har vært effekten av hans egen politikk for minstepensjonistene og pensjonene.

Så synes jeg også at statsråden har vært lite offensiv når han sier at det er 4 000 av minstepensjonistene – han skal ikke ha noen formening om det er mange eller få – som må gå på sosialhjelp. Han sier at målet må være at de i minst mulig grad må være avhengig av slike løsninger. Man skulle kunne forvente en offensiv statsråd som hadde sagt at det ikke skal være behov for slike løsninger i det hele tatt, men at vi skal sikre minstepensjonistene en god og verdig inntekt som gjør at de slipper å ha noen form for sosialhjelp. Men det sier ikke statsråden.

Så til det Sundsbø sa om Senterpartiets lykkelige dager, da man fikk halvert matmomsen, og at man ikke var fullt så lykkelig nå. Det er vel engang slik at mange har erfart at man kunne være lykkelig som singel, men ikke ble fullt så lykkelig som gift hvis man giftet seg med feil person.

Presidenten: Jeg holdt på å si: Snakk for deg sjøl.
Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.
(Votering, se side 681)

S a k n r . 2

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2005 under Kommunal- og regionaldepartementets forvaltningsområde (utreisenter) (Innst. S. nr. 31 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 80 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker etter statsrådets innlegg.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:01:19] (ordfører for saken): Det blir spennende å se om jeg får noen kommentarer om mitt personlige liv på slutten av innlegget. Men det er ikke det jeg skal snakke om.

I Norge liker vi å kalle oss en humanitær stormakt. Vi liker å si at vi er et land som viser medmenneskelighet og nestekjærlighet både i ord og handling. Men når man ser på den daglige praksis, blir kanskje selvoppfattelsen noen ganger utfordret. Asyl- og flyktningpolitikken er et av de politikkområdene der vi står ovenfor mange politiske og moralske dilemmaer.

I januar 2004 innførte norske myndigheter en ny praksis i forhold til asylsøkere med endelig avslag. Den nye praksisen hadde som konsekvens at asylsøkere med endelig avslag kunne kastes ut av mottak og fratras all økonomisk støtte. Denne praksisen har dessverre medført at folk har havnet på gaten. Spørsmålet mange har stilt seg, er om det i vårt samfunn er verdig å behandle mennesker slik.

Saken vi nå skal behandle, handler om hvordan vi skal behandle medmennesker, medmennesker som ikke har fått oppholdstillatelse i Norge, medmennesker som oppholder seg ulovlig her, og som derfor skal forlate landet. Det sakens prinsipielle side handler om, er om vi som samfunn har noe ansvar for disse menneskene, om vi har et ansvar for å gi dem et tilbud, eller ikke.

Det har vært en lang debatt om hvilke virkemidler som trengs for å møte denne særegne gruppen. Debatten om dette har ført til at det har blitt et bredt flertall i komiteen som nå går inn for å opprette et ventemottak. Det er stor tverrpolitisk enighet om behovet for å få på plass et ventemottak snarest mulig. Derfor har det i denne saken vært bred enighet om å gi de nødvendige fullmakter fra Stortinget slik at tempoet i arbeidet kan holdes oppe.

Flertallet i komiteen er godt fornøyd med at sentrum-venstre-regjeringen følger opp den forrige regjeringens

arbeid i denne saken, et arbeid som kom i gang etter et Dokument nr. 8-forslag fra SV i november 2004. Dokument nr. 8-forslaget kom etter en opphetet debatt om konsekvensene av den nye praksisen i forhold til asylsøkere med endelig avslag, en praksis der det var opp til den enkelte kommune å sikre et minimumstilbud. Opprettelsen av et ventemottak frigjør ikke kommunens plikt til å hjelpe mennesker i nød, men med et ventemottak får kommunene mulighet til å henvise personer uten lovlig opphold til et sted der det er tilbud om kost og losji.

Det er én forskjell mellom regjeringen Stoltenbergs og regjeringen Bondeviks forslag, og det er navnet på tilbudet. Regjeringen Bondevik ville kalle tilbudet et utreisenter, mens regjeringen Stoltenberg har gått tilbake til det opprinnelige navneforslaget, som var å kalle det et ventemottak.

Regjeringen Stoltenberg har i tillegg endret dagens praksis i forhold til asylsøkere som ikke får opphold. Ingen blir kastet ut av det opprinnelige mottaket før ventemottaket er på plass. Flertallet i komiteen er fornøyd med dette. Ved hjelp av ventemottaket vil statlige myndigheter ha et sammenhengende botilbud til alle personer, fra de søker asyl til de forlater landet.

G u n n O l s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [13:04:29]: Det sies at navnet skjemmer ingen. Men hvis vi ser litt på den forskjellen som ligger i navnene, og som innebærer den endringen som den nye regjeringen ønsker på utreisenteret, altså at navnet skal endres fra utreisenter til såkalt ventemottak – istedenfor å fokusere på «utreise» fokuserer man altså på «vente» – ser vi klart at dette er en åpenbar signalisering, og at SV har fått gjennomslag i Regjeringen for det de ønsker, nemlig en klar liberalisering av innvandringspolitikken. Det er verdt å merke seg, og det er noe vi kommer til å jobbe hardt imot. Vi håper at det ikke er en realitet.

Fremskrittspartiet har sagt at vi er imot dette ventemottaket eller utreisenteret. Grunnen er åpenbar. Dette er ikke noe annet enn et helt ordinært mottak. Folk kan komme og gå som de selv måtte ønske, og man får ikke den kontrollen som vi har etterlyst, og som er veldig viktig nettopp for å unngå at illegale innvandrere går under jorden. For i dag er det et problem at faktisk så mange som rundt 20 000 – et tall som har vært referert – befinner seg på ukjent adresse. Da må man ta noen grep i forhold til det. Det nytter ikke å plassere disse menneskene, som i realiteten er illegale innvandre, i et mottak hvor de fritt kan komme og gå som de vil. Dessuten mener vi at det er problematisk at ved å velge den plasseringen som Regjeringen nå legger opp til, altså i Lier kommune, bidrar Regjeringen til en ytterligere sentralisering, flytting av illegale innvandrere til Oslo-området, altså til det større østlandsområdet, og det er heller ikke ønskelig, etter Fremskrittspartiets syn.

Vår løsning, og det Fremskrittspartiet har framholdt hele tiden, er at her må vi faktisk ta i bruk andre grep. Vi

er nødt til å se på det vi kaller for lukkede mottak, dvs. mottak hvor man ikke kan komme og gå som man vil, hvor man har kontroll over personer som har fått avslag på asyl, og som dermed i påvente av utreise oppholder seg ulovlig i landet. Det er helt nødvendig for å unngå det vi oppfatter som et stort problem, nemlig at personer går i dekning, og at man dermed ikke har kontroll over situasjonen.

Når vi har tatt opp denne problemstillingen og pekt på at her er man faktisk nødt til å ta i bruk lukkede mottak, er det eneste vi har blitt møtt med i den sammenhengen fra arbeids- og inkluderingsministeren og de øvrige partiene, at man har vist til lovverket. Man har påstått at her er det ikke minst internasjonale konvensjoner og avtaler som tilsier at dette ikke er mulig.

I dag kan jeg komme med en opplysning. Dette er faktisk feil. Vi har sett nærmere på dette. Det er åpenbart at det ikke finnes noen ting i internasjonale konvensjoner som tilsier at vi ikke kan ta i bruk forvaring – for det er det vi snakker om i denne sammenhengen – som et virkemiddel for opphold til personer som befinner seg i landet ulovlig. Vi har sett nærmere på dette, og vi har også bedt Stortingets utredningsseksjon se på det. Der konkluderes det rimelig klart med artikkel 5 i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon, unntaket i bokstav f., som sier:

«lovlig pågrepelse eller frihetsberøvelse av en person for å hindre at han kommer inn i landet uten tillatelse, eller av person som det treffes tiltak mot med sikte på utstedelse eller utlevering.»

– Det er helt åpenbart mulig etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjon å ta i bruk lukkede mottak. Derfor er mitt håp at man nå går videre i den debatten, at man slutter å bruke denne typen argumentasjon, at man går inn i realitetene i det og tar en ærlig diskusjon om lukkede mottak.

Dette er noe som faktisk finnes i Danmark. I Danmark brukes lukkede mottak. Det er fullt mulig å bruke lukkede mottak i forhold til personer med ulovlig opphold i Norge. Jeg håper man er villig til å se på et virkemiddel som er helt nødvendig for å få kontroll med den illegale innvandringen til Norge.

Bent Høie (H) [13:10:08]: Jeg vil vise til saksordførers innlegg. Det er vesentlig, som også representanten fra Fremskrittspartiet var inne på, at en av de store forskjellene i denne saken mellom regjeringen Bondevik, som fremmet dette forslaget, og Regjeringen Stoltenberg II, som nå viderefører dette, er valg av navn på tilbudet. Som representanten fra Fremskrittspartiet var inne på, er ikke det vesentlig.

Navnet «utreisесenter» hadde sin opprinnelse i et Dokument nr. 8-forslag fremmet av SV, som også inneholdt nye, vesentlige rettigheter for dem som oppholder seg ulovlig i Norge.

Vi må konstatere at i forhandlingene mellom regjeringspartiene har Arbeiderpartiet fått gjennomslag for innholdet i tilbudet, mens SV har fått gjennomslag for navnet. Det er synd, fordi navnet gir et signal om noe an-

net enn det tilbudet er. De som er her, venter ikke på noe annet enn sin egen beslutning om å gjøre det de er pålagt å gjøre, nemlig å reise ut av Norge. De venter ikke på noen myndighetsbeslutninger. Dette er mennesker som har fått behandlet sin asylsøknad, fått avslag, utnyttet sine ankesmuligheter, og som ikke – og det er viktig å understreke – er villig til å samarbeide med myndighetene om utreise. Dette omfatter altså ikke personer som ufrivillig oppholder seg i Norge, men personer som med vilje lar være å samarbeide for å bli returnert til det landet de kommer fra, som de er forpliktet til. Vi er derfor opptatt av at en beholder navnet «utreisесenter», fordi det gir et klart signal om hva dette oppholdet skal dreie seg om, nemlig en forsterket innsats for at disse personene skal reise raskere ut av landet.

Jeg håper at statsråden i sitt innlegg kan bekrefte at det blir et forsterket tilbud overfor disse personene som skal reise ut av landet. Det bør være hensikten.

Jeg er også litt overrasket over den vinklingen som saksordfører valgte å bruke og beskrivelsen av bakgrunnen for dette tilbudet. Skal man ha en asylopolitikk i dette landet som ivaretar dem som virkelig har behov for asyl, må vi også ha en streng politikk overfor de personene som ikke har behov. Hvis ikke, vil vi ikke ha muligheten til å hjelpe alle dem som virkelig trenger vår hjelp.

Jeg vil rette opp en åpenbar inkurie i innstillingen. I merknaden på side 2 fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, står det at «personer som oppholder seg ulovlig i Norge ikke skal få rettigheter». Der har ordet «nye» falt ut for «rettigheter».

Så er det et spørsmål til statsråden, nemlig hva slags navn statsråden vil bruke på dette senteret. I innstillingens merknader står det at regjeringspartiene ønsker at Regjeringen skal bruke begrepet «ventemottak», men i romertallsvedtak II, som Stortinget i dag vedtar, bruker en begrepet «utreisесenter». Jeg regner med at statsråden vil bruke det begrepet som Stortinget i dag vedtar.

Björg Tørresdal (KrF) [13:14:10]: Personer som har fått endelig avslag på sin søknad om asyl, plikter å forlate landet. Storsamfunnet forventer at både utlendinger og nordmenn respekterer lovlig fattede vedtak og innretter seg etter disse. På utlendingsfeltet er dette ikke minst viktig.

Asylinstituttet er til for dem som trenger beskyttelse mot forfølgelse og overgrep. Hvis ordningen misbrukes til å gi personer uten beskyttelsesbehov rett til opphold, så vil det true hele asylinstituttets legitimitet. For Kristelig Folkeparti er det et viktig mål at personer som trenger en nødhavn, skal få det i Norge, og da må asylinstituttet forvaltes i tråd med forpliktelsene i FN's flyktningskonvensjon.

Klare forventninger til tross: Enkelte nekter å reise tilbake til hjemlandet etter endelig avslag på søknad om asyl, og de kan heller ikke tvangsreturneres. Dette er en klar utfordring for vårt samfunn.

Norge er en rettsstat. Vi er forpliktet til å behandle alle som oppholder seg her, på en anstendig måte og i tråd med de krav menneskerettighetene stiller. Ingen skal sulte i

Norge. Ingen skal måtte sove ute. Det skulle bare mangle – vi er et av verdens rikeste land.

Vi må erkjenne at praksisen med å bortvise fra mottak personer med endelig avslag på asylsøknaden og henvise dem til den kommunale sosialtjeneste, ikke har fungert tilfredsstillende.

I Kristelig Folkeparti mener vi at kommunene i flere tilfeller har praktisert sosialtjenestelovens bestemmelser om rett til nødhjelp for strengt. Det skjedde til tross for at det i samtlige brev fra Arbeids- og sosialdepartementet ble orientert om hvordan lovverket var å forstå. Dette er kritikkverdige. Men når det er sagt, har jeg en viss forståelse for at enkelte kommuner opplevde at situasjonen var vanskelig.

På den bakgrunn var det svært gledelig at regjeringen Bondevik II tok initiativ til å opprette et utreisесenter hvor personer uten lovlig opphold i Norge kunne få mat og husrom. Jeg er glad for at Stoltenberg-regjeringen har opprettholdt forslaget og supplert det med en rett til å bo i ordinære mottak fram til ventemottaket er ferdig etablert. Jeg vet at dette betyr mye for mange.

Likevel vil jeg påpeke at tilbud om fortsatt opphold i mottak for personer uten lovlig opphold kan medføre forsinket utreise for flere av disse. Det er bekymringsfullt. Jeg vil derfor be Regjeringen sørge for at den enkelte forstår at Norge forventer at de respekterer et avslag og reiser hjem, og at myndighetene følger opp gjennom konkrete tiltak.

Det er ikke meningen at etableringen av et utreisесenter skal gi nye rettigheter til personer som oppholder seg ulovlig i Norge. Senteret skal ha en nøktern standard, og myndighetenes arbeid med å få returnert flest mulig av dem som oppholder seg ulovlig i Norge, må fortsette med uforminsket styrke. Av denne grunn mener vi i Kristelig Folkeparti at «utreisесenter» er den mest korrekte betegnelsen på denne nyetableringen, men vi registrerer at Regjeringen ønsker å bruke betegnelsen «ventemottak», og konstaterer at navnet også er det eneste av substansiell karakter som Kristelig Folkeparti er uenig med regjeringspartiene om i denne saken. For framtiden vil Kristelig Folkeparti forholde seg til flertallets navnevalg.

Jeg vil avslutningsvis påpeke at etableringen av et ventemottak ikke fratar kommunene ansvar for å gi akutt nødhjelp til utlendinger som oppholder seg ulovlig i Norge. Kommunene vil imidlertid for framtiden kunne henvise personer fra denne gruppen til dette mottaket, men de skal altså fortsatt være forpliktet til å yte hjelp i mer kortvarige krisesituasjoner. Kristelig Folkepartis klare forventning er at kommunene følger dette opp.

For øvrig viser jeg til innstillingen og anbefaler det forslag til vedtak som ligger der.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:18:34]: Jeg er selvfølgelig glad for at det nå ligger an til at flertallet slutter seg til forslagene i St.prp. nr. 80 for 2004–2005 om statlige ventemottak. Som det er redegjort for i proposisjonen, har Lier kommune stilt visse krav til f.eks. spørsmålet om kloakktilknytning i forbindelse med en mulig etablering av et senter der. Jeg skylder å gjøre Stortinget

oppmerksom på at det i et møte i planutvalget i kommunen i går kveld ble bestemt å utsette behandlingen av Utlendingsdirektoratets søknad om dispensasjon fra kravet om tilknytning til offentlig kloakk. Slik det nå ligger an, er behovet for å få denne forhandlingsfullmakten allerede i 2005 altså blitt mindre. Jeg vil likevel anbefale at Stortinget vedtar det som er forslaget i proposisjonen, for ikke å utelukke at bindende avtaler om investeringer i tilknytning til mottaket kan inngås allerede i år. I tillegg vil det gi et viktig signal til kommunen om at staten fortsatt ønsker et ventemottak i Sivilforsvarets leir i Lier kommune. Lier egner seg godt for lokalisering av ventemottak, fordi det er relativt nært Oslo Lufthavn Gardermoen og Politiets utlendingsenhet, som er ansvarlig for uttransportering.

Med ventemottak på plass vil staten gi et sammenhengende botilbud til alle som kommer til Norge for å søke asyl, fra de ankommer riket og inntil de etter et eventuelt avslag forlater det. Opprettelsen av ventemottak vil lette kommunens situasjon og virke klargjørende i forhold til ansvarsforhold og praktisering av nødhjelp. Vi markerer også tydelig at en ny fase har begynt: Asylsøkerprosessen er over, og vedkommende hører ikke lenger naturlig hjemme under det ordinære mottakssystemet. Ventemottaket skal ha en nøktern standard, ikke minst for ikke å motivere til langvarig botid.

Det har blitt stilt spørsmål ved at Regjeringen har valgt å benytte betegnelsen «ventemottak» i motsetning til den forrige regjeringens betegnelse «utreisесenter». For meg er det viktig å understreke at innholdsmessig er det ingen forskjell. I begge tilfellene er det snakk om et åpent og frivillig botilbud til personer som til nå har mistet botilbudet i ordinære asylmottak etter et endelig avslag på asylsøknaden. Regjeringen mener imidlertid at «ventemottak» er mer dekkende for hva tilbudet er ment å være.

Jeg har selvfølgelig registrert merknaden fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og det innlegget som ble holdt her i salen nå. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet primært ønsker et lukket mottak for personer som oppholder seg ulovlig i Norge. Som sagt vil ventemottaket som nå opprettes, være et åpent og frivillig botilbud. For meg er det viktig å understreke at det finnes pr. i dag ikke noe generelt grunnlag i norsk rett for å holde folk innesperret uten lov og dom. Et lukket mottak vil være en fengselsliknende institusjon som i så fall krever domstolsbehandling av hver enkelt sak for å avgjøre om vilkårene for fengsling er oppfylt. Jeg har allerede varslet at det ikke er opplegget for ventemottaket, men at ventemottaket skal ha en adgangskontroll.

Så registrerer jeg at Fremskrittspartiets representant her i dag sier at eventuelt å innføre en lov som åpner for adgang til å fengsle folk som f.eks. nekter å søke om pass, vil være mulig. Jeg skal ta med meg det. Jeg går ut fra at det er mulig å få lese gjennom det som utredningsseksjonen på Stortinget har utarbeidet. Men jeg må jo likevel få si at jeg i hvert fall er sterkt i tvil om – for å si det mildt – hvorvidt det er anbefalingsverdig at Norge skal vurdere å innføre lover som fører til at folk kan bli fengslet på ubestemt tid fordi man nekter å søke om pass. Det kan være ett eksempel. Det er iallfall etter min mening en straffe-

rettskultur som vi tradisjonelt ikke har i Norge. Men som sagt: Jeg skal lese det Fremskrittspartiet har framført her i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [13:23:56]: Det var interessant å høre at statsråden ikke lukker døren fullstendig – hvis jeg forstår ham riktig – i forhold til lukkede mottak. Dette er faktisk noe som praktiseres i Danmark. Som jeg hevdet i mitt innlegg, er det ingenting i internasjonale konvensjoner som står i veien for at vi kan gjøre det samme i Norge. Selvfølgelig må det en lovendring til. Det er jo noe som er diktert av Grunnloven. Man er nødt til å ha en lovhjemmel dersom man skal plassere folk i forvaring. Det er kun å foreta en lovendring i forhold til utlendingsloven.

Mitt spørsmål til statsråden: Er man nå villig til å se nærmere på dette – vurdere lukkede mottak – for å forhindre illegal innvandring til dette landet og at illegale innvandrere går under jorda? I den grad man mener at dette faktisk er helt uaktuelt, hvordan kan man da akseptere at noe slikt skjer i Danmark, hvis det ikke er rom for å gjøre det i Norge?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:25:15]: Jeg synes det er like interessant å stille spørsmålet tilbake. Partiet for lov og rett mener altså f.eks. at det å fengsle folk i fem, seks, sju år fordi man nekter å søke om pass, er i tråd med det som bør være en god rettstradisjon i Norge? Jeg er ikke ukjent med at det finnes land der man har den type lovbetraktning, men jeg mener vel at vi tradisjonelt sett ikke liker å sammenlikne oss med dem.

Så hører jeg at representanten sier at det er ingen internasjonale avtaler som skaper problemer for oss i så måte – jeg tillater meg å betvile det – og at det er en tilsvarende ordning i Danmark. Det jeg har svart, er at jeg skal være åpen for å lese det som finnes om dette. Så får vi diskutere det nærmere da.

Bent Høie (H) [13:26:32]: I debatten om lukket eller åpent senter er det grunn til å understreke det samme som statsråden sa i sitt innlegg, at selv om det er mulig å endre lover i denne sal, er det jo slik at den straffen man får, må stå i forhold til den situasjonen man er i, og den ulovligheten man eventuelt har begått. Det er ganske oppsiktsvekkende hvis Fremskrittspartiet mener noe annet. Det tilbudet man refererer til fra Danmark, er jo et gradert tilbud ut fra brudd på en rekke bestemmelser underveis. Så graderes frihetsberøvelsen deretter.

Men det var ikke det som var spørsmålet. Spørsmålet er det som jeg hadde i mitt innlegg, nemlig om navnet. «Ventemottak» er et misvisende navn. De som er her, venter ikke på noen avgjørelse. De er ikke i en mottakssituasjon, men i en utreisесituasjon. Så begge deler av navnet er feil i forhold til tilbudet. Mitt spørsmål er: Vil statsråden forholde seg til innstillingens vedtak II, eller til regjeringspartiens ønske om å bruke et annet navn?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:27:53]: Jeg hadde håpet at representanten Høie hadde glemt at jeg ikke hadde svart på det spørsmålet, men det hadde han ikke, så da må jeg vel svare på det.

Utgangspunktet for navnet er at jeg tror at det fullt ut er mulig å finne en begrunnelse for begge navnene. Jeg føler meg komfortabel med begrepet «ventemottak»; man venter på å måtte reise ut. Det er noe annet enn et ordinært asylmottak. Man kan si at det kan kalles ventemottak, og at det kan kalles utreisесenter. Jeg registrerer at det i hvert fall i merknads form er et flertall i denne sal som ønsker at det skal hete ventemottak. Jeg deler den vurderingen. Jeg mener at det er et godt navn på barnet.

Så har også jeg forstått at det er en forskjell på merknad og innstilling. Det er klart at jeg som statsråd vil måtte forholde meg til Stortingets vedtak når det er fattet. Vi får så se hva slags vedtak som blir fattet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:29:13]: Det kan være lærerikt å følge debatter. Det har tydeligvis skjedd noen glipp i komiteens arbeid, både her og der. Representanten Høie rettet opp én glipp i én merknad han er med på. Jeg retter da opp en glipp i II. Det er at flertallet ønsker at det skal stå «ventemottak». Jeg fremmer derfor forslag om det istedenfor «utreisесenter». Det var intensjonen.

Bent Høie (H) [13:29:53]: Jeg tror ikke den rettelsen er mulig. For det første er alle de tre forrige regjeringspartiene også med på innstillingen – det er et romertall som en samlet komite utenom Fremskrittspartiet står bak. Den rettelsen jeg gjorde, var i en egen merknad i innstillingen. Men vi har ikke fått noen henvendelse fra regjeringspartiene om ønske om å endre II, som er en del av innstillingen. Så det tror jeg ikke er mulig.

Presidenten: – Som dere ser, er det en liten konferanse her oppe.

Presidenten vil antyde at det er muligheter for å rette forslaget til vedtak i tråd med hva Trygve Slagsvold Vedum foreslo. De som ikke måtte være enig i det, vil vel da finne grunn til å stemme imot det.

Bent Høie (H) [13:31:22]: Da må jeg be om at II, som er innstillingen fra komiteen, blir fremmet som et alternativ til den rettede innstillingen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 692)

T h o r b j ø r n J a g l a n d gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Stortinget skal nå votere over sakene nr. 1 og 2 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram fem forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Martin Engeset på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 3, fra Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 4 og 5, fra Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet

Presidenten tar først opp forslagene utenfor rammeområdene.

Det voteres over forslagene nr. 4 og 5, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2006 vurdere en endring av regelverket som gjelder for bilordningen for personer med nedsatt funksjonsevne slik at det ikke bare er grensen på 11 år som legges til grunn for bytte av bil, men også antall kilometer som bilen har tilbakelagt.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at Rikstrykdeverket foretar en gjennomgang av ytelsene til etterlattepensjonister som kan ha mottatt uriktig ytelse i forhold til lovfestede rettigheter og sørger for at alle som har fått sine ytelser feilberegnet, får etterbetalt hele differansen mellom utbetalt pensjon og korrekt

beregnet pensjon for den perioden feilberegningen har fått konsekvenser for ytelsen.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.41.37)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede nærmere utforming av og kostnaden ved en utlånsordning av hjelpemidler til fysisk trening for personer med nedsatt funksjonsevne, hvor ordningen administreres av Hjelpemiddelsentralene. Regjeringen bes komme tilbake til dette i Revidert nasjonalbudsjett 2006.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 61 mot 51 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.41.58)

Presidenten: Vi skal så votere over innstillingens forslag til vedtak under rammeområdene 7 og 15, med tilhørende mindretallsforslag, og vi starter med rammeområde 7.

Til dette rammeområdet foreligger det et avvikende forslag, nr. 1, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2006 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	38 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	8 680 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704)		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	393 300 000	
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring		
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	11 153 100 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 624 700 000	
		Totale utgifter		21 889 100 000
I n n t e k t e r				
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542)		
	2	Dividende	100 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	1	Refusjon dagpenger, statsgaranti ved konkurs	50 000 000	
	3	Refusjon av dagpenger fra EØS-land	2 500 000	
		Totale inntekter		152 500 000»

Presidenten antar at Fremskrittspartiet ønsker å stemme imot både mindretallsforslag og innstillingens forslag til vedtak under begge rammeområdene.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 83 mot 29 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.42.50)

Komiteen hadde innstilt:

**Rammeområde 7
(Dagpenger mv.)**

På statsbudsjettet for 2006 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2540	70	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	38 000 000	
2541	70	Dagpenger Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	8 680 000 000	
2542	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704) Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	440 000 000	
2543	70	Ytelser til yrkesrettet attføring Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	11 153 100 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 578 000 000	
		Totale utgifter		21 889 100 000
I n n t e k t e r				
5704	2	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542) Dividende	100 000 000	
5705	1	Refusjon av dagpenger Refusjon dagpenger, statsgaranti ved konkurs	50 000 000	
	3	Refusjon av dagpenger fra EØS-land	2 500 000	
		Totale inntekter		152 500 000

Presidenten: Her har presidenten forstått det slik at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre nå støtter innstillingen subsidiært.

Presidenten: Vi er så kommet til rammeområde 15. Til dette rammeområdet foreligger det også et avviken- de forslag, nr. 2, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 87 mot 24 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.43.21)

«I
På statsbudsjettet for 2006 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
600	1	Arbeids- og inkluderingsdepartementet (jf. kap. 3600) Driftsutgifter	176 863 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 850 000	
604	21	Ny arbeids- og velferdsforvaltning (jf. kap. 3604) Spesielle driftsutgifter	255 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	65 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
620		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	77 979 000	
	50	Norges forskningsråd	90 700 000	
621		Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet		
	21	Spesielle driftsutgifter	71 246 000	
	63	Rusmiddeltiltak og sosiale tjenester, <i>kan overføres</i>	120 900 000	
	70	Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid mv., <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes og funksjonshemmedes organisasjoner mv.	141 600 000	
630		Aetat (jf. kap. 3630)		
	1	Driftsutgifter	2 197 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	51 500 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 3634)		
	21	Evaluerings-, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	28 800 000	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 464 000 000	
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	3 665 000 000	
	73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	28 500 000	
	74	Lønns subsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	90 000 000	
635		Ventelønn (jf. kap. 3635)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000	
640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3640)		
	1	Driftsutgifter	315 000 000	
	22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	37 060 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 860 000	
642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 3642)		
	1	Driftsutgifter	136 948 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	13 400 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3643)		
	50	Statstilskudd	78 800 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 020 000	
	70	Tilskudd til pionerdykkere, <i>overslagsbevilgning</i>	12 400 000	
648		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.		
	1	Driftsutgifter	11 580 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	240 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	582 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	663 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd	800 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	157 000 000	
2600		Trygdeetaten		
	1	Driftsutgifter	4 929 135 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	15 283 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	150 389 000	
	70	Tilskudd	3 700 000	
2603		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	48 969 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i> .	22 130 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 570 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepenges ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	308 000 000	
	73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	42 700 000	
	74	Refusjon bedriftshelsetjenester, <i>kan overføres</i>	18 300 000	
	75	Feriepenges av sykepenges, <i>overslagsbevilgning</i>	1 140 000 000	
2652		Medisinsk rehabilitering mv.		
	70	Rehabiliteringspenges, <i>overslagsbevilgning</i>	7 390 600 000	
	71	Legeerklæringer	240 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	16 554 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	25 037 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 370 000 000	
	73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	225 000 000	
	74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	3 869 100 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	105 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i> .	80 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 510 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 580 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	179 500 000	
	74	Tilskudd til biler	785 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 758 500 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, andre formål	91 500 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	755 000 000	
	78	Høreapparater	465 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	34 520 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	48 900 000 000	
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	82 000 000	
	73	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	4 755 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 205 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 031 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	62 000 000	
	74	Utdanningsstønad	1 500 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	11 000 000	
2683		Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701)		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 315 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	595 000 000	
	73	Utdanningsstønad	80 500 000	
	75	Stønad til flytting for å komme i arbeid	500 000	
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	1 161 000 000	
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	113 500 000	
2690		Diverse utgifter		
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	119 000 000	
	77	Pasienter fra gjensidighetsland	82 000 000	
		Totale utgifter		200 404 282 000
I n n t e k t e r				
3630		Aetat (jf. kap. 630)		
	4	Salgsinntekter mv.	400 000	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	35 600 000	
	81	Innfordret misbruk av attføringsytelser	11 100 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 634)		
	2	Opplæringstjenester	1 950 000	
	60	Refusjon, forsøk dagpenger	1 250 000	
3635		Ventelønn (jf. kap. 635)		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	100 000 000	
3640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 640)		
	1	Diverse inntekter	1 360 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 640 000	
	5	Tvangsmulkt	1 650 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	14 450 000	
3642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 642)		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	1 350 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	55 700 000	
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 300 000	
5701		Diverse inntekter		
	1	Administrasjonsvederlag	25 000 000	
	2	Diverse inntekter	175 000 000	
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	56 000 000	
	6	Gebyrinntekter ved fastsettelse av bidrag	15 000 000	
	7	Administrasjonsvederlag fra regionale helseforetak	91 100 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 043 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	545 000 000	
	74	Refusjon medisinsk behandling	900 000	
	75	Refusjon overskytende bidrag	12 000 000	
	80	Renter	30 000 000	
		Totale inntekter		2 224 750 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 630 post 1	kap. 3630 post 4
kap. 630 post 21	kap. 3630 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 post 1, 6 og 7
kap. 642 post 1	kap. 3642 post 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
2. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak til kap. 630 Aetat post 1 Driftsutgifter.

3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Ny arbeids- og velferdsforvaltning post 21 Spesielle driftsutgifter, kap. 630 Aetat post 1 Driftsutgifter og kap. 2600 Trygdeetaten post 1 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Ny arbeids- og velferdsforvaltning post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold, kap. 630 Aetat post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold og kap. 2600 Trygdeetaten post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	432,9 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	717,6 mill. kroner

V

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 2600 post 1	kap. 5701 postene 1, 4, 5 og 6

VII

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2006 skal følgende ytelser etter folketrygdloven utgjøre*):

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstrautgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	6 744
1b. Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	10 308
1c. eller til	13 560
1d. eller til	19 956

		kroner
1e.	eller til	27 060
1f.	eller til	33 804
2a-1.	Hjelpestønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1) 2)}	11 256
2a-2.	Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³⁾	12 108
2b.	Forhøyet hjelpestønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ³⁾	24 216
2c.	eller til	48 432
2d.	eller til	72 648
3.	Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	16 582
4.	Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁴⁾	
	for første barn	34 200
	for to barn	44 616
	for tre og flere barn	50 568

*) Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

1) Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

2) Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

3) Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

4) Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønden er inntektsprøvet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 84 mot 28 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.43.55)

Presidenten: Det voteses så over innstillingens forslag til vedtak under rammeområde 15.

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 15 (Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2006 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
600		Arbeids- og inkluderingsdepartementet (jf. kap. 3600)		
	1	Driftsutgifter	176 863 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 850 000	
604		Ny arbeids- og velferdsforvaltning (jf. kap. 3604)		
	21	Spesielle driftsutgifter	255 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
620		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	77 979 000	
	50	Norges forskningsråd	90 700 000	
621		Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet		
	21	Spesielle driftsutgifter	71 246 000	
	63	Rusmiddeltiltak og sosiale tjenester, <i>kan overføres</i>	120 900 000	
	70	Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid mv., <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes og funksjonshemmedes organisasjoner mv.	141 600 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
630		Aetat (jf. kap. 3630)		
	1	Driftsutgifter	2 190 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	51 500 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 3634)		
	21	Evaluering, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	28 800 000	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 484 000 000	
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	3 622 000 000	
	73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	28 500 000	
	74	Lønnssubsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	90 000 000	
635		Ventelønn (jf. kap. 3635)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	460 000 000	
640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3640)		
	1	Driftsutgifter	315 000 000	
	22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	37 060 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 860 000	
642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 3642)		
	1	Driftsutgifter	136 948 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	13 400 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3643)		
	50	Statstilskudd	78 800 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 020 000	
	70	Tilskudd til pionerdykkere, <i>overslagsbevilgning</i>	12 400 000	
648		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.		
	1	Driftsutgifter	11 580 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	240 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	582 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	663 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd	800 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	157 000 000	
2600		Trygdeetaten		
	1	Driftsutgifter	4 929 135 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	15 283 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	150 389 000	
	70	Tilskudd	3 700 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2603		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	48 969 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i> .	22 130 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 570 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepenges ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	308 000 000	
	73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	42 700 000	
	74	Refusjon bedriftshelsetjenester, <i>kan overføres</i>	18 300 000	
	75	Feriepenges av sykepenges, <i>overslagsbevilgning</i>	1 140 000 000	
2652		Medisinsk rehabilitering mv.		
	70	Rehabiliteringspenges, <i>overslagsbevilgning</i>	7 390 600 000	
	71	Legeerklæringer	240 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	16 554 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	25 037 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 370 000 000	
	73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	225 000 000	
	74	Tidsbegrenset uførestønads, <i>overslagsbevilgning</i>	3 869 100 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	105 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i> .	80 000 000	
2661		Grunn- og hjelpstønads, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønads, <i>overslagsbevilgning</i>	1 510 000 000	
	71	Hjelpstønads, <i>overslagsbevilgning</i>	1 580 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	179 500 000	
	74	Tilskudd til biler	785 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 758 500 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, andre formål	91 500 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	755 000 000	
	78	Høreapparater	465 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	34 520 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	48 900 000 000	
	72	Ventetilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	82 000 000	
	73	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	4 755 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 205 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 031 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	62 000 000	
	74	Utdanningsstønads	1 500 000	
	75	Stønads til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	11 000 000	
2683		Stønads til enslig mor eller far (jf. kap. 5701)		
	70	Overgangsstønads, <i>overslagsbevilgning</i>	2 315 000 000	
	72	Stønads til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	595 000 000	
	73	Utdanningsstønads	80 500 000	
	75	Stønads til flytting for å komme i arbeid	500 000	
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	1 161 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	113 500 000	
2690		Diverse utgifter		
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	119 000 000	
	77	Pasienter fra gjensidighetsland	82 000 000	
		Totale utgifter		200 419 282 000
I n n t e k t e r				
3630		Aetat (jf. kap. 630)		
	4	Salgsinntekter mv.	400 000	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	35 600 000	
	81	Innfordret misbruk av attføringsytelser	11 100 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 634)		
	2	Opplæringstjenester	1 950 000	
	60	Refusjon, forsøk dagpenger	1 250 000	
3635		Ventelønn (jf. kap. 635)		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	115 000 000	
3640		Arbeidstilsynet (jf. kap. 640)		
	1	Diverse inntekter	1 360 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 640 000	
	5	Tvangsmulkt	1 650 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	14 450 000	
3642		Petroleumstilsynet (jf. kap. 642)		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	1 350 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	55 700 000	
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 300 000	
5701		Diverse inntekter		
	1	Administrasjonsvederlag	25 000 000	
	2	Diverse inntekter	175 000 000	
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	56 000 000	
	6	Gebyrinntekter ved fastsettelse av bidrag	15 000 000	
	7	Administrasjonsvederlag fra regionale helseforetak	91 100 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 043 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	545 000 000	
	74	Refusjon medisinsk behandling	900 000	
	75	Refusjon overskytende bidrag	12 000 000	
	80	Renter	30 000 000	
		Totale inntekter		2 239 750 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 630 post 1	kap. 3630 post 4
kap. 630 post 21	kap. 3630 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 post 1, 6 og 7
kap. 642 post 1	kap. 3642 post 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
2. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak til kap. 630 Aetat post 1 Driftsutgifter.
3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Ny arbeids- og velferdsforvaltning post 21 Spesielle driftsutgifter, kap. 630 Aetat post 1 Driftsutgifter og kap. 2600 Trygdeetaten post 1 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Ny arbeids- og velferdsforvaltning post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold, kap. 630 Aetat post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold og kap. 2600 Trygdeetaten post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	432,9 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	717,6 mill. kroner

V

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VI

Merinnteksfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2006 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 2600 post 1	kap. 5701 postene 1, 4, 5 og 6

VII

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2006 skal følgende ytelser etter folketrygdloven utgjøre*):

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstrautgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	6 744
1b. Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	10 308
1c. eller til	13 560
1d. eller til	19 956
1e. eller til	27 060
1f. eller til	33 804
2a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1) 2)}	11 256
2a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³⁾	12 108
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ³⁾	24 216
2c. eller til	48 432
2d. eller til	72 648
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	16 582

	kroner
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁴⁾	
for første barn	34 200
for to barn	44 616
for tre og flere barn	50 568

*) Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

¹⁾ Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

²⁾ Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

³⁾ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁴⁾ Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Presidenten: Presidenten har forstått det slik at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre subsidiært støtter innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 89 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.44.23)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2005 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
520		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, f o r h ø y e s med	2 000 000
		fra kr 425 420 000 til kr 427 420 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, n e d s e t t e s med	2 000 000
		fra kr 1 178 770 000 til kr 1 176 770 000	
3520		Utlendingsdirektoratet	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, n e d s e t t e s med	800 000
		fra kr 471 510 000 til kr 470 710 000	

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme mot innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 89 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.44.55)

Videre var innstilt:

II

Fullmakt til å investere i utreisesenter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2005 kan pådra staten forpliktelser, utover budsjettåret, med inntil 16 mill. kroner, ved etablering av utreisesenter i Lier kommune.

Presidenten: Her har presidenten forstått det slik at det har vært uenighet mellom dem som står bak innstillingen, om hva som egentlig skulle være ordlyden, og det er

fremmet et forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre om hva man mener bør være ordlyden i innstillingen. Da har vi ikke noe annet å gjøre enn først å ta innstillingen opp til votering og så votere over forslaget. Er man enig om at man går fram slik?

Karin Andersen (SV) (fra salen): Ja, bortsett fra at det skal være SV og ikke Venstre.

Presidenten: Sa presidenten det? Da må han være meget forvirret! (Munterhet i salen)

Vi går da til votering. Her er det altså slik å forstå at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har gitt til kjenne at de ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 83 mot 28 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.46.18)

Presidenten: Presidenten tar så opp forslaget fra Trygve Slagsvold Vedum på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, et forslag som altså er identisk med innstillingen til II, men med den endring at det skal stå «ventemottak» i stedet for «utreiseseenter».

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti til II ble bifalt med 70 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.47.08)

S a k n r . 3

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 13.48.
